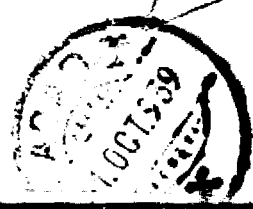

On. Biblioteca **Statului**
Cultural
Ara
Jud. Arad.

C I A

2 Lei

Redacția și administrația:
Timișoara I.
Str. Lonovici No. 2
Telefon:
Redacția și administrația 12-66
Tipografia 14-69

Ziarul de afirmare românească al Tinutului Timiș — Apare sub egida Astei Bănățene

Șefredactor:
ROMULUS P. ROȘU

Abonamente: Anual 500 lei, pe 6 luni 300 lei. Pentru țărani, preoți și învățători 300 lei. Pentru întreprinderi 2000 lei.

Director administrativ:
Dr. NICOLAE ILIEȘIU

Pace înlăuntru și în afară

Din comentariile presei streine se desprinde o unanimă constatare în ceea ce privește schimbările ce s-au produs în structura guvernului român. Streinătatea și îndeosebi marile puteri au avut cuvinte elogioase la adresa d-lui C. Argetoianu, primul ministru, apreciind la justa valoare străduințele României de a nu se aventura în conflictul ce a izbucnit în Europa, manifestând în același timp voința hotărâtă de a observa și pe viitor o strictă neutralitate.

Sublinierile juste venite din afară au fost completate cu declarațiile pe care le-a făcut președintele de consiliu ziarilor din țară, cari elimină posibilitatea oricărui echivoc, fixând linia politică. Noastre, atât ceace privește raporturile cu streinătatea, cât și normele după care vor fi conduse treburile din interior.

Caracteristica regimului creat prin Constituția din 1938 — declară d. C. Argetoianu — regim întemeiat pe autoritatea Coroanei și sprijinit pe Frontul Renașterii Naționale, care oglindește întreaga noastră opinie publică, este continuitatea. Guvernul de azi continuă opera guvernului de ieri, după cum guvernul mâine va continua opera guvernului de azi.

Față de streinătate, se observă același drum fără sinuozități, menținerea d-lui Grigore Gafencu în fruntea departamentului externelor fiind cea mai bună dovadă a dorinței noastre de pace, pe care nu o vedem realizabilă decât prin păstrarea neutralității.

Iată dar chintesența politicii românești după cum rezultă din declarațiile d-lui prim-ministru: cine vrea pace în afară, trebuie să o asigure și înlăuntru.

Pentru asigurarea ordinii înlăuntru cetățenilor acestei patrii ca să măsoare cu judecata și cu simțurile gravitatea clipei care frământă întreaga menire, și aruncând în balanță toată răgoștea pentru legea și glia strămoască, fiecare să stea neclintit la datorie, pentru a fi gata a răspunde la primul apel al celor ce conduc destinele țării.

Orice abatere constituie o trădare a intereselor românești și va fi tratat în necință. Ura și măruntele interese de partid, cari mai persistă ici pe colo, trebuie să dispară pentru a face loc unei tăceri generale. Numai uniți vom putea privi cu încredere viitorul țării și al nostru.

ROMULUS P. ROȘU

Protest polon împotriva acordului dela Moscova

Polonia nu va recunoaște niciodată acest act de nedreptate

Ea nu va înceta să lupte decât în ziua în care teritoriul său va fi eliberat de cutropire

Paris, 1 (Rador). — HAVAS TRANSMITE: Ambasadorul Poloniei a remis Vineri guvernului francez protestul următor cu privire la acordul semnat la Moscova în ziua de 28 Septembrie între guvernul Reichului și guvernul U. R. S. S.:

— Față de victoria ne mai pomenită a drepturilor sfinte ale statului polon și ale națiunii polone, pe care o constituie acordul semnat în ziua de 28 Septembrie între Germania și Rusia Sovietică, prin care se dispune de teritoriile republicii poloneze în folosul a două state agre-

soare, ridic în numele guvernului polon protestul cel mai formal și cel mai solemn împotriva acestui act necalificabil, încheiat în disprețul tuturor obligațiilor internaționale și a oricărei morale umane. Polonia nu va recunoaște niciodată acest act de nedreptate și bazată pe dreptatea cauzei sale, nu va înceta să lupte decât în ziua în care teritoriul său va fi eliberat de cutropire și atunci când drepturile sale legitime vor fi în totul restabilite.

Prin rezistența eroică a armatei sale și prin sacrificiul patriotic al întregii

populații, dovedit cu ocazia apărării îndârjite a Varșoviei, precum și a orașelor Lwow, Vilno, Gdynia, Modlin și altele în Polonia, națiunea polonă a arătat omeniei voința sa nestrămutată de a trăi liberă și independentă.

Bazându-se pe alianțele sale și pe simpatiile unanime ale tuturor țărilor ce înțeleg să respecte libertatea și demnitatea internațională, Polonia va continua lupta prin toate mijloacele ce-i stau la dispoziție, plină de încredere în viitorul său și în victoria finală.

Președintele Roosevelt

d spus să accepte o mediație spre a pune capăt conflictului din Europa

WASHINGTON, 1 (Rador). — STEFANITRANSMITE: În CEROURILE POLITICE SE AFIRMĂ CĂ PREȘEDINTELE ROOSEVELT AR FI GATA SĂ ACCEPTE O MEDIAȚIE, SPRE A SE PUNE CAPAT CONFLICTULUI DIN EUROPA, DACA AMEBELE PĂRȚI I-AR CERE-O. ÎNTR'OCONFERINȚA DE PRESĂ, ROOSEVELT A CONFIRMAT CĂ STATELE UNITE NU VOR LUA PARTE LA RAZBOIUL EUROPEAN.

Nouă măsuri de ordine internă în Italia

Hotărârile consiliului de miniștri

Roma, 1 (Rador). — Agenția Stefani transmite: Consiliul de miniștri întrunit la palatul Viminale, sub președinția Ducelui a luat o serie de măsuri importante, privitoare la ordinea internă, dintre care cele mai însemnate sunt următoarele:

— Constituirea unei noi comune numită Nettunia, alcătuită din actualele comune Anzio și Nettuno din provincia Roma, care se contopesc în una singură. Noua comună va avea o populație de 18.000 persoane.

— Transformarea oficiului renașterii agrare al celor trei Venetii, în oficiul național al celor trei Venetti, destinat să asigure dezvoltarea activității economice, sociale și educative în această regiune.

— Reforma organizației judiciare mi-

litare din Libia, ca și în Africa Orientală.

— Crearea unei pensii de bătrânețe pentru avocați și notari publici.

Contele Ciano

a plecat la Berlin în urma invitației guvernului german

Roma, 1 (Rador). — HAVAS ANUNȚĂ, CĂ RĂSPUNZÂND UNEI ÎNȚIATIVE A GUVERNULUI GERMAN CONTELE CIANO PLEACĂ ASTA SEARĂ LA BERLIN.

Roma, 1 (Rador). — STEFANITRANSMITE: ACCEPTÂND INVITAȚIA CE I-A FOST ADRESATĂ DE GUVERNUL REICHULUI, CONTELE CIANO A PLECAT SAMBĂTA D. A. LA ORA 18 LA BERLIN.

Reorganizarea ministerului informațiilor în Anglia

Se va restabili comunicația directă între presă și departamentele guvernului

Londra, 1 (Rador). — Agenția Reuter află că d. Chamberlain va face Luni o declarație în Camera Comunelor, anunțând o completă reorganizare a ministerului informațiilor.

Se va introduce un nou sistem, prin care se restabilește comunicația directă între presă și departamentele guvernului. Cenzura știrilor va fi redusă la o organizație mult mai mică decât actualul minister, având caracterul biroului de presă ce a funcționat în timpul marelui război.

Străinătatea a primit cu încredere noul guvern român

Ziarele subliniază că politica României continuă să fie de strictă neutralitate
Primul consiliu de miniștri al noului cabinet român

PARIS, 1 (Rador). — Formarea noului guvern prezidat de d. Argetoianu a fost bine primită de toată presa franceză. Telegramele sunt publicate la loc de frunte.

„Temps” observă că personalitatea d-lui președinte al consiliului de miniștri este deosebit de remarcabilă. D. Argetoianu a avut foarte strălucită carieră politică, jucând în același timp un rol de prim plan în viața economică a țării. După ce amintește realizările datorite d-lui Argetoianu, în diferitele guverne la care a participat, cât și în rolul său în calitate de consilier regal, „Le Temps” pune accent pe caracterul realist al personalității președintelui de consiliu, foarte necesar în acest moment în care România, ca și celelalte țări ale Europei, înfruntă primejdii internaționale.

VOCI GERMANE

Berlin, 1 (Rador). — Constituirea noului guvern român este unul din evenimentele zilei, cărui întreaga presă germană îi acordă o însemnată deosebită. Toate cotidienele și toate stațiunile de radio, din Reich, au anunțat formarea noului cabinet arătând că d. Argetoianu este considerat drept un remarcabil specialist în chestiunile economice și financiare.

Se așteaptă ca și noul guvern să păstreze aceeași atitudine de strictă neutralitate ca și guvernele Călinescu și Argetoianu.

Oficiosul „Völkischer Beobachter” publică alături de amănunțita biografie a d-lui președinte al consiliului și unele considerații în care spune că noul prim-ministru al României este o personalitate cu a cărei nouă apariție pe primul plan al politicii românești, trebuie să conteze oricând.

Ca președinte al celui mai înalt consiliu economic al României și ca membru în diferite guverne, d. Argetoianu a activat totdeauna pentru o apropiere economică de Germania. Ziarele de seară publică întreaga listă a noului guvern, care, spune D. A. Z. reprezintă în adevăr o perfectă unitate de vedere între Rege și Țară.

Ziarele germane subliniază că d. Gr. Gafencu rămânând la conducerea departamentului afacerilor străine, politica de strictă neutralitate a României va rămâne aceeași.

Correspondentul din Budapesta a lui D. A. Z. anunță că schimbările în noul cabinet prezidat de d. Argetoianu ar avea drept scop o organizare și mai strânsă a vieții de stat și a organelor lui de siguranță.

Primul consiliu de miniștri

București, 1. (Sir.) — ASEARĂ S'A ȚINUT PRIMUL CONSILIU DE MINIȘTRII, SUB PREȘEDINȚIA D-LUI C.

NOUL GUVERN URMEAZĂ CALEA PRECEDENTELOR MINISTERE AUTORITARE — SCRIE PRESA ITALIANĂ

ROMA, 1. (Rador). — Ziarele „Messagero”, „Popolo Di Roma” și „Corriere Della Sera” pe prima pagină ca și toate celelalte ziare italiene anunță remanierea ministerială din România, și numirea d-lui Argetoianu ca președinte al consiliului.

„Messagero” scrie că precipitarea evenimentelor internaționale a creat în opinia publică românească dorința foarte vie de a avea un guvern capabil să acționeze în libertate. În acest sens, un fapt important a fost realizat prin numirea d-lui Argetoianu ca prim-ministru. Opinia publică românească a primit cu cea mai vie satisfacție remanierea ministerială.

„Popolo Di Roma” scrie: În cercurile românești se observă că numirea generalului Marinescu ca ministru al ordinii publice, dovedește în chip evident cum înțelege noul cabinet să urmeze pe calea precedentelor ministere autoritare, apărând cu cea mai mare vigoare ordinea publică, spre a nu fi turburată în niciun fel și de pe niciun motiv.

„Tribuna” subliniază faptul că d. Gafencu continuă să rămână la externe.

„Corriere Della Sera” scrie că alegerea noului prim-ministru român este considerată în mod unanim la București ca un indiciu că există voință de a se instaura un regim care să ducă la destinderea spiritelor sursețite de atentatul contra lui Călinescu. Sub d. Argetoianu, guvernul României va continua cu siguranță o politică de strictă neutralitate.

„Gazzetta Del Popolo” scoate în relief personalitatea d-lui Argetoianu, scriind că d-sa s'a bucurat totdeauna de simpatia tuturor partidelor politice.

După ce amintește că noul prim-ministru român a fost un prieten intim al lui D'Annunzio și unul dintre primii prieteni ai fascismului în România, în special în epoca sancțiunilor, ziarul subliniază numirea d-lui Radian ca ministru al propagandei.

Și d. Radian este un sincer prieten al Italiei, fiind totodată un ziarist de valoare și un om cu largi vederi politice.

IMPRESIA LA BUDAPESTA

Budapesta, 1. (Rador). — Ziarele maghiare înregistrează schimbarea de guvern din România, spunând că însărcinarea gen. Argeșianu n'a fost decât temporară. Ele afirmă că noul președinte va continua politica externă pentru menținerea României în cea mai strictă neutralitate. Aceasta reiese nu numai din declarațiile șefului guvernului, ci și din faptul că titularul ministerului de externe a rămas neschimbat.

ARGETOIANU. S'A LUAT ÎN DISCUȚIE ORGANIZAREA DEPARTAMENTELOR NOU CREATE ȘI RAPORTURILE LOR CU CELELALTE DEPARTAMENTE.

acum, nu m-ași mira că-l văd, ci m-ași mira de cum am putut crede în oroarea crimei săvârșite. Fie ca duhul lui să inspire munca noastră comună. A răspuns d. subsecretar de stat dr. Coriolan Băran, care după ce a exprimat durerea simțită prin odioasa asasinare a lui Armand Călinescu, a dat asigurări d-lui ministru Ottescu, ca unul care a fost un apropiat și devotat colaborator al mult regretatului Armand Călinescu și care cunoaște tot cece trebuie înfăptuit la acest departament. E pentru noi acest fapt o mângâiere, care ne poate vindeca rănile încă deschise. Funcționarii departamentului, cum și eu personal, vă asigurăm de tot devotamentul, a încheiat d. Băran.

INSTALAREA D-LUI SUBSECRETAR DE STAT AUGUST FILIP

București, 1. (Sir.) — Eri la ora 17 a fost instalat la președinția consiliului de miniștri noul subsecretar de stat, d. August Filip.

MINORITATEA GERMANĂ FELICITĂ PE D. PRIM MINISTRU

București, 1. (Sir.) — Minoritatea germană din România, prin d. Peter Anton a felicitat atât pe d. prim ministru C. Argetoianu, cât și pe ceilalți miniștri, asigurându-i de concursul minorității germane la opera de reînnoire, în sensul Frontului Renașterii Naționale.

PERSONALITATEA D-LUI PREȘEDINTE AL CONSILIULUI, C. ARGETOIANU

D. Constantin Argetoianu s'a născut la Craiova la 3 Martie 1871, fiu al generalului Ion Argetoianu, fost ministru de Războiu și unul din șefii armatei sub Regele Carol I.

A studiat la Paris. Aci a obținut diplomele de doctor în drept, filosofie și medicină.

În anul 1897 a intrat în diplomatie, unde a deținut posturi de răspundere până în 1913 când s'a retras consacrându-se politicii. În 1914 a fost ales senator și reprezentant al partidului conservator. Ministru este pentru prima oară în Ianuarie 1918 în guvernul Averescu, la departamentul Justiției.

După războiu face parte din guvernul prezidat de generalul Averescu (1920—1921), mai întâi ca ministru al Finanțelor și apoi al Internelor. În timpul acestei guvernări a restabilit ordinea internă, dovedind tact și energie.

În 1927 a făcut parte din guvernele prezidate de Ion și Vintilă Brătianu, ca titular la departamentul Agriculturii. În guvernul prezidat de d. prof. Iorga (1931—1932), a condus ministerele Finanțelor și Internelor.

A făcut parte din toate parlamentele dela întâia sa alegere, în 1914, până acum.

În primul guvern alcătuit de patriarhul Miron Cristea, la 10 Februarie 1938, i s'a încredințat conducerea ministerului de Industrie și Comerț, iar la 30 Martie 1938, a fost numit de Majestatea Sa Regele, consilier regal.

D-sa a fost desemnat președinte al Consiliului superior economic dela înființarea acestui for, iar în primul Parlament al Frontului Renașterii Naționale a fost ales președinte al Senatului.

D. NICULAE OTTESCU MINISTRU DE INTERNE

La conducerea ministerului de Interne, a fost chemat d. Nicolae Ottescu, rezidentul regal al ținutului Marea.

Personalitate politică dotată cu cele mai alese calități, cu experiență vastă și un bogat stat de serviciu în slujba Patriei și a Tronului, d. Nicolae Ottescu era cel mai indicat pentru postul de mare răspundere ce i-a fost încredințat.

Născut la Galați în 1885 d-sa și-a făcut studiile universitare la București, remarcându-se prin spiritul său pătrunzător.

Jurist apreciat, noul diriguitor al afacerilor interne a intrat curând în viața publică, făcându-se cunoscut pentru meritele sale de conducător hotărât și energetic.

D. Nicolae Ottescu și-a început activitatea publică în 1920 ca secretar general al ministerului de Finanțe, titular al departamentului fiind Take Ionescu. D-sa a făcut operă utilă în acest post, în care a fost menținut timp de doi ani, relevându-se ca un bun cunoscător al problemelor financiare.

După ce a fost câțiva ani, cu o deosebită competență, censor la Banca Națională a României, d. N. Ottescu a fost numit secretar general al ministerului de Agricultură, titular al departamentului.

lui fiind d. C. Argetoianu, actual președinte al Consiliului de miniștri. D-sa a rămas un an în acest post, câștigând în acest timp încrederea și simpatia agricultorilor din întreaga țară.

Trei ani mai târziu, d. Niculae Ottescu, a fost numit subsecretar de Stat la Interne în guvernul Iorga, titular al departamentului fiind d. C. Argetoianu.

Timp de un an cât a fost membru al guvernului, s'a afirmat ca om de acțiune, care nu cunoaște ezitățile și jumătățile de măsură, cu o clar-viziune remarcabilă și cu o nelimitată capacitate de muncă.

La ministerul de Interne, s'a impus prin resursele sale de adevărat bărbat politic, cu simțul răspunderii și al datoriei, dar și cu satisfacția îndeplinirii pe deplin a misiunii sale.

Dela tribuna Parlamentului, d. Niculae Ottescu a strălucit prin elocința sa caldă și convingătoare, care exprima convingeri puternice și năzuințe înalte, toate având doleanțele naționale, toate având drept scop binele patriei.

La 14 August 1938, d. Niculae Ottescu a fost numit rezident regal al ținutului Marea, înaltă funcțiune pe care a ocupat-o până eri, când a fost chemat la conducerea ministerului de Interne.

Novii șefi de cabinet dela Președinția Consiliului

București, 1. (SIR). — D. Const. Argetoianu, președintele consiliului de miniștri a semnat deciziunea prin care d. Ioan Lahovary și Mihail Vaias au fost numiți în posturile de șefii de cabinet la președinție. Deasemenea a fost numit șef de cabinet diurnist d. Șerban Găblescu, D. Șerban Pop din consiliul superior economic a fost detașat la președinție.

Delegația d-lui Y. Marinescu ca secretar general al Internelor

București, 1. (SIR). — D. Teodor C. Marinescu, consilier la Curtea superioară administrativă, a fost delegat a îndeplini funcțiunea de secretar general la ministerul de interne.

Submarinele beligerante nu pot rămâne în apele Mexicului

Mexico, 1. (Rador). — Senatul a aprobat cu procedură de urgență legea neutralității aplicabilă submarinelor țărilor beligerante. Această lege completează convenția dela Haga din 1907. Submarinele și avioanele țărilor beligerante nu vor putea rămâne în apele și aerul Mexicului decât numai în timpul necesar aprovizionării.

„Bremen” se află refugiat în portul Murnsk

Amsterdam, 1. (Rador). — Mai mulți marinari olandezi, cari în clipa izbucnirii războiului se aflau pe vaporul german „Babtenhagen”, au sosit în Olanda și au arătat că vasul a căutat să se refugieze în portul rusesc Murnsk. Ei au adăugat că au văzut vaporul Bremen, pe care l-au putut vizita și încă alte 42 vapoare germane, refugiate în același port.

Instalarea d-lui N. Ottescu la ministerul de interne

București, 1. (Sir.) — Eri la ministerul de interne s'a făcut instalarea d-lui N. Ottescu, titularul departamentului. D. ministru Ottescu a spus următoarele: Pentru dvs. nu am un om nou în ministerul de interne. Pe un om mai mare parte din dvs. vă cunosc de mult timp. Cum am lucrat atunci, vom lucra și acum. Programul meu de lucru constă într'un singur cuvânt: gospodărie, limitat de un ideal de mai bine în serviciul S. Regelui și al Țării.

Am luat cuvântul însă cuprins de mare încredere: amintirea lui Armand Călinescu e încă vie. Ecoul cuvântului lui simplu și lăptos răsună încă în toate ungherele. E atât de amintirea lui, că de l-aș vedea înfrând

Cronica Lugojului

Organizarea mobilizării agricole în plasele Balint și Lugoj

Expozeul dlui colonel Panait Boitan, prefectul județului Severin

Lugoj, 1. — Ieri s'a ținut sub președinția dlui colonel Panait Boitan, prefectul județului Severin și în prezența dlilor Bujor Barbu pretorul plasei Lugoj, Jivan Nicolae pretorul plasei Balint, ing. Raetchi, șef de secție la Camera Agricolă, preoții, notarii, primarii și fruntașii comunelor, ședința de organizarea mobilizării agricole în plasele Balint și Lugoj.

Expunerea dlui Colonel Panait Boitan prefectul județului Severin.

Înainte de a intra în miezul preocupărilor ședinței de azi, d. colonel Panait Boitan, în fraze scurte de o impresionantă vigoare, infierează odiosul atentat săvârșit împotriva țării, prin asasinarea primului ministru Armand Călinescu.

Scoala crimei, nu a fost, nu este și nici nu trebuie să fie școala sufletului românesc. Orice bun român se lapădă de acest odios fapt: ucidera.

Asistența se ridică în picioare și păstrează un minut de reculegere, în memoria primului ministru Armand Călinescu.

Continuându-și expunerea, d. prefect Boitan, enunță: „Vremile prin care trecem, au făcut ca mulți din fiii noștri să fie la hotare. Cei mai tineri veghează cu arma în mână, pe câtă vreme cei mai bătrâni își dau avuții: trăsuri, cai, pentru Patrie.

Celor rămași acasă, ni se impune, în aceste momente, să avem grijă ca cei de pe front să aibe hrană; cei de acasă să fie ocrotiți părintește, munca în țară să nu stagneze, produsele agricole să dea aceiași cantitate și calitate ca în vremuri normale.

În aceste vremuri, ni se impune să chibzuim care e calea cea mai bună.

D. prefect dă cetire ordinelor și regulamentelor întemeiate în acest scop.

Toți trăgătorii și vehiculele rămase în comună se vor considera rechiziționate pe loc în folosul obștesc. Se va înființa imediat o comisie, pentru aducerea la îndeplinire a acestor dispoziții. Nu se îngăduie nimănui să se sustragă de la această muncă. Comisia va proceda la împărecherea trăgătorilor, înmănușarea comunelor și gospodăriilor de câte 25 familii la un loc.

Pentru familiile concentraților și cei cari au animalele de tracțiune rechiziționate, se va lucra 3 zile pe săptămână. Peste cele 25 de familii înmănușate, se va pune un vâtaf care va orândui treburile de muncă. Cei cari săbotează lucrările, vor fi supuși dispozițiilor sancționare în caz de războiu. De asemenea vor fi supuși legii alarmismului, toți cei cari lansează știri că în caz de decretarea mobilizării, țărănilor li s'ar confisca cerealele și animalele. Tot ce e destinat nevoilor armatei, se plătește cu bani gata.

Muncile agricole se vor face după planul stabilit în prealabil.

Suprafețele neînsămânțate după planul stabilit, din neglijența proprietarilor, se va lucra în favorul statului.

În încheiere, d. prefect Panait Boitan adresează un apel călduros dar totodată energic tutrora și în deosebi d-lor preoți, ca să predice morală creștină, pentru readucerea spiritului țărănesc, vicinat de împrejurările vitrege de odinioară, în matca datinei noastre.

Toate autoritățile să se încadreze în Legea Serviciului Social și să lupte pentru redresarea țării, în respectul datinei și al credinței strămoșești în care s'a născut și a crescut poporul românesc.

Subliniem atitudinea fermă a dlui prefect, puterea de convingere a cuvintelor sale și minuțioasa cunoaștere a nevoilor de viață socială din acest județ.

„Corul Vidu“, reînviată

Lugoj, 1. — După alegerea d-lui Dr. Tiberiu Sevid ca președinte, noul comitet a început o serioasă activitate. În prima ședință ținută azi s'au luat hotăriri, menite să îmbogățească repertoriul coral cu noi piese; prezădirea unui concert de proporții mari, în vederea organizării serbărilor de centenar; angajarea unui dirijor și designarea corepetitorilor; aducerea noilor forte necesare în deosebi la scolar, tenor și bariton.

Pentru echilibrarea vociilor și îmbogățirea corului cu noi materii, se face un călduros apel către toți românii și româncele lugojene, indiferent de clasă socială și ocupație, plucari, meseriași, intelectuali, care au voce, să vină și să se înregistreze în corul „Vidu“, această mândrie românească a Banatului.

Trebuie reînviată viața românească a Lugojului prin această înșehebare corală.

Problema dirijorului

Luându-se în desbatere problema dirijorului s'a ajuns la concluzia că nici o soluție nu a satisfăcut exigențele corului. La propunerea dlui Dr. Ionel Dobrin, primarul Lugojului și membru în comitetul corului, de a se interveni pe lângă d. Filaret Barbu ca să preia dirijarea corului, se asociază întregul comitet în frunte cu d. Dr. Tiberiu Sevid, președinte și Dr. Aurel E. Peteanu, vice președinte.

D. Filaret Barbu urmează a veni de la Timișoara de două ori pe săptămână pentru instrucția corului.

Se va angaja de asemenea unul sau doi corepetitori. Cei doi vice dirijori se crede a fi d-nii George Onae și Ion Lăzărescu.

Corul va cultiva muzica bisericească, clasică și poporană.

Repertoriul poporan va cuprinde compoziții inspirate din domeniul folcloric muzical de pe întreg cuprinsul țării.

Corul „Vidu“ tinde a deveni o școală a cântecului românesc în înțelesul larg al cuvântului.

Și e necesar.

Dat fiind că acest cor e dirijat și pe mai departe de d. Filaret Barbu, avem toate șansele de izbândă.

Ducându-și vitele la pășune, s'a înecat

Lugoj, 1. — Locuitorul Lazăr Tablă din Lugoj, s'a înecat în Timiș, azi la ora 2, pe când își ducea vitele la pășune.

Se bănuie că pecând trecea apa prin vadul din capătul grădinii sale, a fost lovit de un atac de apoplexie.

La fața locului au sosit imediat autoritățile comunale.

Activitatea Băncii cooperative a învățătorilor din jud. Severin

Lugoj, 1. — Importanța instituției bancară cooperatiste, Banca Învățătorilor din jud. Severin, înființată în anul 1936, a desfășurat în decursul celor 3 ani de existență, o activitate demnă de toată lauda și peste așteptările scontate la început.

Creată din inițiativa dlui Tiberiu Stan, inspector școlar, pe atunci subdirector școlar de administrație, banca a luat un avânt considerabil. Ea a fost pusă sub auspiciile Asociației învățătorilor din județul Severin, condusă de învățătorul Pavel Jumanca, actualul inspector general al învățământului primar din Ținutul Timiș. Cauza pentru care banca s'a dezvoltat atât de rapid, este încrederea pe care o au învățătorii în conducătorii lor, oameni cu mari calități morale și bună pricepere.

Prin această instituție li s'a creat învățătorilor un credit până la 60.000

(Șasezeci mii) lei într-o vreme când la alte bănci împrumuturile se obțin cu mari greutate. Ceeace e imperios necesar a se aminti, este faptul că la această bancă se obțin, după capitalul social subscris, dividende de 5% și se calculează la împrumutul acordat o dobândă numai de 5%, pe când celelalte bănci dau o dobândă de maximum 2% la depunerile făcute și iau o dobândă de 7% — 8% după împrumuturile acordate.

Pe lângă bancă funcționează o secție de ajutor mutual în caz de deces. Pentru cele 6 cazuri de moarte întâmplate până acum s'a acordat un ajutor de 140.400 lei, adică 23.400 lei pentru fiecare caz în parte.

În decursul celor 3 ani, banca a avut 10.875.179 lei încasări și a împrumutat membrilor ei suma de 10.556.838 lei. Are un capital social subscris și deplin vărsat de 1.508.398 lei. După împrumuturile acordate a încasat dobânzi de 500.476 lei, un venit curent, destinat pentru augmentarea fondurilor Asociației Învățătorilor din jud. Severin.

Actualul comitet de conducere se compune după cum urmează:

D. Ion Șoma, președinte.

D. Ion Gander, vicepreședinte.

Comitetul de direcție: Ion Șoma, Ion Popescu, Alexandru Florei, Contabil: Ion Popescu. Casier: Nicolae Alexa.

Consiliul de administrație: Tiberiu Stan, Pavel Jumanca, Ștefan Stoicanescu, Antoniu Moldovan, Alexandru Florei, Ion Faur, Ion Popescu.

Consiliul de cenzori: Simion Mătășariu, Ștefan Dumitrașcu, Romul Bițoianu.

Supleanți: Nicolae Alexa, Nicolae Duștea și Mihail Grosz.

Delegați cu semnătura socială: Ion Șoma și Ion Popescu.

Banca și Revista „Învățătorul Bănățean“, sunt două meritoase ramuri de activitate ale asociației învățătorilor din județul Severin.

Despre revistă, cu altă ocazie.

Pactul de asistență mutuală între Turcia, Franța și Anglia a fost definitiv redactat

Ce cuprinde pactul turco-sovietic

Istanbul, 1 (Rador). — Agenția Stefani transmite: După svorniri din Ankara proiectul definitiv al tratatului turco-anglo-francez ar fi fost elaborat și s'ar fi procedat chiar la redactarea sa în trei limbi.

Acordul ar cuprinde o clauză că angajamentele Turciei ar deveni inopertante în cazul când U. R. S. S. s'ar afla în stare de războiu cu Franța și Anglia. Pe de altă parte se afirmă că un acord ar fi intervenit între Turcia și U. R. S. S. ca Dardanelele să fie închise pentru orice vapor de război aparținând marinelor statelor beligerante.

Trebuie precizat că aceste acorduri de principiu sunt anterioare tratatului germano-rus, astfel că nu se poate prevedea dacă și când va putea avea loc semnarea tratatului anglo-franco-turc.

CELE DOUA PACTE TIND LA MENȚINEREA STATU-QUOULUI ÎN BALCANI

Istanbul, 1 (Rador). — Reuter anunță că după informațiuni din cercuri diplomatice, textul pactelor de asistență mutuală între Turcia de o parte și Marea Brianie și Franța de altă parte, a fost definitiv redactat. Semnarea pactelor se va face imediat după înapoierea d-lui Saracioglu de la Moscova. În cercurile răspunzătoare din Ankara, evenimentele internaționale sunt urmărite

PARASTASUL DELA CURTEA DE ARGES

București, 1. (Sir.) — ERI S'A SUIT LA CURTEA DE ARGES UN PARASTAS PENTRU ODIHNA SUFLETULUI POSTULUI PREȘEDINTE DE CONSILIU ARMAND CALINESCU.

Episcopul anglican al Gibraltarului în Capitală

București, 1. (Sir.) — Episcopul anglican al Gibraltarului, Harold Buxton, se afla în capitală. La București a venit în vizita periodică anuală pentru credincioșii anglicani din România. Episcopul Buxton a vizitat pe I. P. S. patriarh Nicodim, care eri de masă i-a întors vizita.

Groznică nenorocire din gara Craiova

CRAIOVA, 1. (Sir.) — O groznică nenorocire s'a întâmplat ieri, la sosirea trenului din Timișoara (acceleratul 104) spre București. Înainte ca garnitura să se fi oprit, tânăra elegantă, 24 ani, a sărit din tren. Făcând mișcarea greșită, nefericita a căzut sub roțile trenului, care au mutilat-o grozitor. Negăsindu-se nici un act asupra ei se fac cercetări pentru stabilirea identității ei.

Protestul Suediei la Berlin

Stockholm, 1. (Rador). — MINISTERUL SUEDEI LA BERLIN A FĂCUT UN PROTEST FORMAL PE LÂNGĂ GUVERNUL GERMAN CU PRIVIRE LA SCUFUNDAREA CARGOBOTULUI SUEDEZ ÎN MAREA NEGRĂ, REZERVÂNDU-ȘI DREPTUL DE A ÎNTRUCĂT CARGOBOTUL NU PUTEA FI CONSIDERAT CA TRANSPORTÂND MĂRFURI DE CONTRABANDĂ, INTREAGA ÎNCĂRCĂTURĂ

Radio-Basarabia și-a început emisiunea

București, 1. (Sir.) — Începând de Sâmbătă 30 Septembrie, postul Radio-Basarabia va emite zilnic la amiază, dela ora 12 la 13 și seara dela 21 la 22.30 pe lungimea de undă 212,6 m și 1412 kw. În emisiunea de azi se va transmite un program muzical urmat de radio-jurnal în limba română și rusă.

Arestarea unor excroc

București, 1. (Sir.) — Parchetul deosechis acțiune publică pentru exorcizarea împotriva numiților Anghel Gh. Păunescu și Pompilian, vechiu infractor și a lui Weissman, care înșelând buna credință a unor financiari, le-a vândut pentru 150.000 lei un portofoliu de creanțe care mai târziu s'a dovedit că era putred. Se emit mândre de arestare împotriva numiților.

Exercițiile de apărare pasivă din ziua de 30 Septembrie

La ședința demonstrativă dela Ținut, a luat parte și Excelența Sa d. Rezident Regal dr. Al. Marta. — La telefoane și la Fabrica de tutun. — Aspecte din timpul alarmei. Concluziuni.

Timișoara, 1. — După cum s'a anunțat la timp, eri 30 Septembrie, în orașul nostru și în județ, au avut loc mari exerciții de apărare pasivă, compusă dintr'un exercițiu de alarmă și adăpostire a populației, cu scopul de a se verifica dispozițiile de alarmă și graba de adăpostire a locuitorilor.

Modul cum s'au desfășurat exercițiile de ieri, ne dovedește că de când s'a început această acțiune și până în prezent, noi s'a muncit serios și cu mult temei. Populația orașului a fost perfect educată. Deasemeni, latura tehnică a fost în așa fel organizată, încât în 30 secunde să se poată da alarma în tot orașul și județul. Operațiunea aceasta, pe cât de grea a fost la început, pe atât de ușor se face astăzi, grație telefoanelor cărora li s'a dat organizarea cea mai perfectă. Atât la municipiu cât și la județ, au fost înființate centrele telefonice de alarmă, iar la aparate veghiază numai oameni bine instruiți.

Grație acestor organizări și a măsurilor luate, într'un caz de atac aerian, în mai puțin de 3 minute, toată populația orașului poate fi condusă în adăposturi. Și aceasta numai mulțumită muncii perseverente a d-lor: ing. N. Spiridon, șeful Biroului M. O. N. T. al Ținutului, Cornel Chindea, șeful Biroului M. O. N. T. al județului, a d-lor: ing. Bona și Roman de la Biroul M. O. N. T. al municipiului, precum și a d-lui maior N. Priscu comandantul zonei VII de apărare anti-aeriană, care este un organizator neobosit. Evident, șefii autorităților în frunte cu d. prefect col. Virgil Popovici, își au deasemeni meritele lor, atât prin dispozițiunile cât și concursul ce au dat acțiunii de apărare pasivă.

O ședință demonstrativă

Din ordinul Excelenței Sale d-lui Rezident Regal dr. Al. Marta, eri la orele 8 dimineața a avut loc o ședință demonstrativă la care au luat parte toți funcționarii și funcționarele Ținutului și prefecturii, în frunte cu d-nii: Rezident Regal dr. Al. Marta, secretar general dr. G. Ciupe și prefect col. Virgil Popovici. Fiecare funcționar și funcționară era prevăzută cu masca contra gazelor, iar d. prefect col. Virgil Popovici a prezentat o mască militară, arătându-i modul de întrebuințare și explicându-i proprietățile.

D. Cornel Chindea, a ținut cu acest ocazie o conferință privitoare la apărarea pasivă. A făcut un istoric al gazelor de război și-a arătat armele de apărare contra lor: masca, pe care a descris-o în amănunt. A urmat un antrenament de măsuri, port și păstrare a măștii.

Conferința a fost cât se poate de instructivă și de instructivă pentru funcționarele și funcționarii Rezidenței și prefecturii cari acum sunt toți înarmați cu măști contra gazelor.

La telefoane și la fabrica de tutun

La orele 10.30, d. prefect col. Virgil Popovici, însoțit de d-nii: maior N. Priscu, căp. Rebegilă dela Cercul de securitate și Cornel Chindea, au făcut vizită în palatul telefoanelor, unde au fost primiți de d. diriginte Tăbăran.

După ce s'au verificat dispozițiunile necesare cu privire la cecace au de făcut telefoanistele atunci când se dă alarma, cei de mai sus, s'au transportat la fabrica de tutun de unde urma să se dea alarma.

S'au vizitat mai întâi adăposturile fabricii pentru cazuri de atacuri aeri-

ne. Sunt 3, unul extrem de mare și două mai mici, toate special amenajate ca să corespundă scopului. Sunt — credem — cele mai sistematice adăposturi din câte am văzut.

La orele 10 și 58 minute fix, dela un aparat al fabricii de tutun, d. Cornel Chindea a dat alarma, prin transmiterea unui mesaj. După 30 secunde, telefonul a sunat din nou, de astă dată anunțând invers alarma pentru fabrică. Imediat a fost pusă în funcțiune sirena fabricii și în acel timp, întreg personalul fabricii de tutun, în cea mai mare goană, fiecare prevăzută cu masca contra gazelor, a părăsit lucrul, fugind în adăposturi. Tot în acel timp, toate sirenele fabricelor din oraș, au început să urle.

Toate acestea n'au durat decât un minut.

După alte două minute am fost în stradă și, în două mașini, d. prefect col. Virgil Popovici a pornit prin oraș să facă controlul.

Aspecte din timpul alarmei

Cele două mașini, singurile în tot ora-

șul, zburau în goană nebună pe străzi. Până în Piața Traian, nu le-a trebuit decât 8 minute.

Străzile erau toate absolut goale. În afară de gardienii poliției și agenții de control ai apărării pasive, nu se mai vedea tepeie de om pe străzi. Toată circulația a fost întreruptă și vehiculele părăsite, acolo unde le-a prins alarma. Cele cu tracțiune animală, au fost trase deasemeni la adăposturi. Magazinele au fost închise și la case, obloanele lăsate în jos. Orașul părea cu desăvârșire părăsit. În piața Drăgălina se vedeau numai standurile cu mărfuri. Până și precepeți au fugit în adăposturi.

Trebue să ne spunem admirația față de o asemenea instruire și disciplină de cari au dat dovadă cetățenii orașului nostru.

În cartierul Fabrica, dela comisariatul de poliție, la orele 11.10 d. Cornel Chindea, a anunțat încetarea alarmei. Un minut mai târziu, glasul tuturor sirenelor s'au auzit din nou. Când am părăsit localul poliției, toată lumea a eșit din adăposturi și viața întregului oraș

și-a reluat cursul normal ca și când nimic nu s'ar fi întâmplat.

Notăm că exercițiile de apărare pasivă de ieri, s'au desfășurat în prezența d-lui Ion Radulescu, Director general al apărării pasive din Ministerul de Interne care se află în călătorie de inspecție prin Ținutul Timiș.

Consfătuire și concluzii

După terminarea exercițiilor de apărare pasivă, d. prefect și ceilalți însoțitori ai d-sale, a vizitat adăpostul din palatul Rezidenței, care este unul din cele mai solide adăposturi. Au fost vizitate deasemeni Centrala de alarmă și Centrul de informație A. P., instalate în localul Rezidenței.

Aici, în prezența d-lui prefect col. Virgil Popovici, a urmat o conferință asupra desfășurării exercițiilor de apărare pasivă, spre a se trage concluziunile și a se complecta orice lipsuri constatate.

Din fericire, totul s'a desfășurat în cea mai perfectă regulă, atât în oraș, în comuna urbană Lipova și întreg județul. Oamenii, angajați în organizarea apărării pasive, bine instruiți, și-au făcut cu toții pe deplin datoria.

După conferință, la orele 12 a. m., d. ing. N. Spiridon, a ținut un curs de apărare pasivă la Fabrica de tutun, un curs similar cu ședința demonstrativă dela Ținut, învățând personalul cum să se folosească de masca contra gazelor.

Teodor Balos

Păreră d-lui von Ribbentrop:

Sovietele vor lupta alături de Germania dacă Franța și Anglia vor refuza pacea

Reichul propune un stat independent polon sub hegemonie germană

Moscova, 1 (Rador). — Comentând deciziunea făcută de d. Ribbentrop înainte de plecarea, Havas subliniază următoarele două puncte ce se desprind din această declarație:

1. U. R. S. S. și Germania înțeleg să rezolve singure soarta Europei Orientale și să nu tolereze nicio intervenție a terților în aceste chestiuni.

2. Cel puțin după părerea lui Ribbentrop, Germania se bizuie pe faptul că U. R. S. S. va lupta la nevoie alături de Germania, dacă Franța și Marea Britanie refuză pacea.

SPRE CREIAREA UNUI STAT INDEPENDENT POLON

Londra, 1 (Rador). — Redactorul diplomatic al agenției Reuter scrie că ultimele activități dela Moscova sunt foarte importante din trei puncte de vedere, deoarece ele par să arate că, colaborarea germano-sovietică nu este atât de inimosă și de completă, cum apărea la prima vedere.

„Mai întâi, acordul nu prevede un ajutor automat pentru Germania, în caz de continuare a războiului, ci vorbește numai de consultări cu privire la măsurile necesare.”

Apoi, U. R. S. S. a renunțat la o mare parte din prada de război pe care le-o oferise Germania, în primele preliminare pentru împărțirea Poloniei, după toate aparențele mai ales din cauză că acele regiuni erau locuite de poloni.

Prin acest act, U. R. S. S. renunță la o populație de trei milioane poloni, numai pentru a reține frontiera etnică a Rusiei Albe și a Ucrainei. Gestul este semnificativ, pentru că stabilește o diferențiere importantă între atitudinea Sovietelor și aceea a Germaniei.

Faptul — adaugă Reuter — că nu s'a proclamat încă nicio anexare, în special de Germania, sugerează ideea, — așa se crede în cercurile bine informate — că Reichul va îndulci oferta sa de pace, propunând un stat independent sub o formă oarecare de hegemonie germană.

Nu este nevoie să mai insistăm asupra faptului că germanii au înțeles cu totul greșit psihologia aliaților, dacă își închipue că o astfel de propunere va avea sorți de izbândă.

TOTALITATEA POPULAȚIEI PUR POLONE CADE ÎN DOMINAȚIE GERMANĂ

Moscova, 1 (Rador). — Examinând acordurile germano-ruse, Havas constată între altele:

Prin tratatul semnat astă noapte, demarcație provizorie a teritoriilor polone atribuite respectiv Uniunii Sovietice și Germaniei în Polonia, pe baza acordului dela 23 Septembrie, este destul de simțitor rectificată în favoarea Germaniei.

În adevăr, demarcația provizorie urma linia Pissa—Narew—Bug—Vistula și San. Frontiera adoptată ieri urmărește o linie dela Augostovo până la Pissa, coboară spre Narew până la Ostrolenka, de aici o ia oblic spre Sud-Est până la râul Bug, de aici continuă în lungul acestui râu până la Krystynope, revine spre Vest prin Rawa-Ruska și Lubacev, pentru a ajunge pe San, luându-o dealungul lui până la izvoare.

În felul acest, germanii reîntra în posesiunea importantelor orase Lublin și Siedlce, pe care mai înainte le cedase rusilor.

Se observă că în felul acesta, aproape totalitatea populației pur polone cade în dominația germană. Rușii păstrează

toate regiunile considerate drept ukraiene și bielorusse și frontiera urmează o linie de demarcație etnică plauzibilă.

Rușii au în partea lor orașul Wilno, pe care probabil că nu-l vor ceda lituanilor, cel puțin pentru motivul că este un nod de cale ferată important, în care converg cinci linii. Deasemeni rușii mai păstrează orașul Grodno, Bialystok, Brest-Litovsk, Lwow, Prezemyśl, cele trei fortărețe cunoscute, zăcămintele petrolifere din Galiția Orientală dela Drohobycze. Celelalte centre industriale polone rămân pe teritoriul german.

În sfârșit, Uniunea Sovietică moștenește marea majoritate a evreilor poloni, cari trăesc aproape cu toții în partea Răsăriteană a țării.

Aliații vor continua războiul

Washington, 1 (Rador). — CERCURILE DE ACI EXPRIMĂ INDOIALA CĂ SOVIETELE SĂ SE FI ANGAJAT LA MAI MULT DECÂT UN SCHIMB DE VEDERI CU REICHUL, ÎN CAZUL CÂND ALIAȚII AR REFUZA SĂ PUNĂ CAPĂT RĂZBOIULUI NU SE CONSIDERĂ PROBABIL CĂ STALIN SĂ SE ALATURE GERMANIEI ÎNTR'UN RĂZBOIU, DIN CARE A ȘI TRAS ATATEA FOLIOASE RAMÂNÂND NEUTRU. TEMERILE CĂ MARI FURNITURI DE RĂZBOI AR PUTEA FI TRIMISE ÎN GERMANIA DE SOVIETE SUNT DEASEMENI PRIVITE CA NEINTEMEIATE. PĂREREA GENERALĂ A CERURILOR AMERICANE, ESTE CĂ ALIAȚII VOR CONTINUA RĂZBOIUL.

SPORT

S. S. S. Politehnica

reia activitatea sportivă

Odată cu terminarea vacanței școlare studenții dela Școala Politehnica au început să revină la Alma Mater, și cu aceasta viața studențească a început să reintre în cadrele obicinuite, cu toate greutățile și fărmecele cari caracterizează această perioadă din viața omului.

Bineînțeles că și footballul, cel mai îndrăgit sport al studenților, reia lupta pentru puncte, întreruptă acum câteva luni.

Cu aceasta ocazie trebuie să facem câteva constatări în legătură cu activitatea sportivă, respective educația fizică, pe care o desfășoară S. S. Polytechnica din Timișoara.

În streinătate elita sportului se recrutează de pe băncile universităților, și în special la atletism supremația studenților este incontestabilă.

Din acest punct de vedere situația timișoreană este nemulțumitoare, căci deși Polytechnica are foarte multe secții de specialitate, reprezentanții ei nu dețin în sportul timișorean acel loc pe care-l merita în urma marelui număr de elemente tinere pe care-l are, mai ales că acești tineri sunt de o condiție socială favorabilă practicării sporturilor și că dispun fără îndoială de inteligență indispensabilă asimilării cunoștințelor necesare pentru practicarea reprezentativă a sporturilor.

Sportul studenților timișoreni este cunoscut publicului doar prin football. Dar calitatea acestui football nu poate satisfice, căci chiar în tovarășia echipelor în care figurează. Polytechnica nu a putut parveni la o situație mai bună decât modestă.

Nu vrem să facem aici o aluzie la situația în clasament, căci fiind vorba de o grupare amatoare, aceasta trebuie să practice footballul de dragul sportului, fără gânduri de promovare în diviziile profesionaliste A sau B.

Ne referim însă la comportarea calitativă a echipei, care nu are stil, nu are de multe ori nici echipă completă și în concurența categoriei I nu este decât la coadă.

În general se vede pe această grupare lipsa unui antrenament sistematic, lucru care nu admite souze.

Apropos souze, Polytechnica are destule. Lipsa fondurilor, care nu poate fi înlocuită prin sprijinul material pe care-l acordă destul de des unii dintre conducătorii clubului, lipsa de interes al studenților față de sport, și nu în ultimul rând lipsa de solidaritate chiar a jucătorilor.

Ca să fim sinceri admirăm conducătorii, că echipa a mai putut fi menținută.

GANDURI BUNE

În anul care vine, credem că Polytechnica va rupe cu tradiția aceasta de indiferență, căci sportul câștigă tereza din ce în ce mai mult, și nu putem crede că

tocmai studenții să facă excepție.

Pentru aceasta credem că grupării îi trebuie în primul rând instructori. Nu amatori de ocazie, recrutați dintre studenți, cari nu au putut acumula cunoștințele necesare și la urma urmei nici nu se bucură de suficiență autoritată, ci profesioniști, cari fiind plătiți trebuie să dea un randament care să satisfacă.

O primă consecință a instructorului antrenor, ar fi îmbunătățirea calității sportului, lucru care ar determina pe mai mulți studenți să participe efectiv în viața sportivă.

Suntem informați că Polytechnica caută un profesor de educație fizică retribuit cu 4500 lei, însă cu toate recomandările Anefului nu poate găsi pe cineva care să se folosească de aceasta ocazie. Deci un nou ghinion!

Dar și peste aceasta s'au putea trece! Să să scindeze suma de 4500 lei în două din care să se plătească cu 2500 lei un antrenor de football și cu cei 2000 unul pentru atletică și gimnastică.

Sumele sunt suficiente pentru a retribui activitatea antrenorilor pentru cele trei secții de antrenament, iar studenții având specialiști în trei ramuri mari de activitate sportivă, în cari pot practica sistematic, se vor dedica cu mai multă dragoste acestei activități foloșitoare.

Și în acest fel studenții dela Polytechnica pot deveni elemente cu cari sportul timișorean se va putea mândri.

Aceasta se impune cu atât mai mult, că în toata țara sportul universitar este în plină reorganizare, iar viitoarele competițiuni ce se vor organiza nu poate găsi pe studenții noștri nepregătiți.

Caleidoscop sportiv

La București se înființează o comisie centrală școlară pentru a reglementa footballul în cadrele școlare. Dar la noi? Și la alte sporturi?

Dinu Cristea a pretins lei 250 pe zi pentru a face depășirea la Balcanada de Atletism dela Atena. Atletul urmează să fie suspendat pe viață pentru profesionalism.

Juventus va alinia în contra Venusului, o formație în care vor figura Prassler și Szadovszky.

Spre sfârșitul lunii vor avea loc campionatele de ping-pong, ale Timișoarei.

La 22 Octombrie S. S. Rapid va organiza un concurs de cross-country regional.

Echipa de gimnastică a Finlandei întreprinde un turneu prin Germania și Italia; prima reuniune urmând să aibe loc la 5 Nov. în Leipzig.

MICA PUBLICITATE

Folosii mica publicitate a ziarului „Dacia”
Costul unul cuvânt este 1 leu, minimum 10 cuvinte

Casă familiară, cameră, bucătăria, verandă închisă, grădină, loc bun, aproape de Cetațe și de halta autobusului, de vânzare sau închiriat. — Tot acolo și un loc de casă, colț, de vânzare. Fabrică între vii, Str. Pummer 12 (lângă hanul Petőfi).

Primește corectarea copiilor începând dela cl. I primară până la cl. III secundară (pian și franceză deas-menea). Redlinger Vera, Timișoara II, Str. Trei August 4, II. 5.

Vindem urgent case, moșii, loturi de case cu 40—50% mai ieftin ca anul trecut. Plătibil și în rate. Efectuăm și schimburi de imobile pe întreg teritoriul țării. Amatorul se pot interesa și prin corespondență anexând plicul timbrat la biroul de informațiuni „Credit Internațional”, Timișoara-Cetate, Str. Griselini 1, vis-a-vis de palatul administrației financiare. La fel și închirieri, arendări de imobile.

De închiriat imediat o locuință compusă din 3 camere și dependințe în palatul „Palace”. Informațiuni la Banca Românească.

CRONICA ARADULUI

O MINORA HOAȚĂ

Politia din localitate a reușit să pună mâna pe o tânără fată, în etate de 16 ani, care avea asupra sa mai multe haine fine de damă și o sumă importantă de bani a căror proveniență n'a știut s'o justifice. Dusă la chestură și interogată s'a aflat că toate hainele ce erau în posesiunea ei sunt furate dela diferite familii mai bune, la fel ca și banii. Politia n'a putut însă indentifica pe păgubași, deoarece fata n'a știut să-i numească și nici n'a indicat străzile unde acestia locuiesc. Fata este de origine din Timișoara. Se aduce la cunoștință și pe această cale celor interesați ca să-și revizuiască garderobele și în cazul când ar constata că le lipsește ceva să se adreseze chesturii politiei din localitate, care după convenita legitimitate va da lucrurile furate. Minora hoată a fost reținută la politie.

RESTAURATORII ARADANI ÎMPOTRIVA PREȚURILOR MAXIMALE

Acum câteva zile conducătorii municipiului Arad au dat un nou ordin prin care se aduce la cunoștință populației că cu începere dela 27 Septembrie au fost fixate noul prețuri la alimentele de prima necesitate precum și la unele mâncăruri din restaurante. O delegațiune a restauratorilor actuali ai municipiului nostru ca să le permită să-și comunice doleanțele față de noul prețuri din restaurante pe care le consideră ca nefundate și deci cer o revizuire a lor.

D. Ilie Mohor, președintele sindicatului restauratorilor a expus această doleanță a membrilor din sindicatul ce conduce și d-lui Alexandru Rațiu, șeful secției economice, care după ce a ascultat pe reprezentanții restauratorilor i-a îndrumat ca plângerea lor s'o expună primarului orașului dlui general Al. Vlad, care desigur că dacă va vedea temeinicia acestei intervenții va lua măsuri în consecință.

Aci trebuie să arătăm că unele dintre alimentele de prima necesitate s'au scumrit mult față de lunile de vară. Sunt însă anumite elemente care caută

să profite de situații necontrolate și provoacă neliniște printre consumatori, cerând prețuri cu mult mai urcate decât este în realitate. Împotriva acestor elemente e și necesar să fie introduse cele mai severe măsuri și să li se aplice pedense dintre cele mai drastice.

CURSURI DE APĂRARE PASIVĂ

Pe lângă cursurile publice ținute de oficialitățile din orașul nostru, și acestea s'au organizat sedințe speciale pentru funcționarii publici și pentru profesori și angajații școlilor de pe întreg cuprinsul orașului.

Tot aci mai arătăm că orașul Arad se află sub o probă de apărare pasivă în care scop s'au luat dispozițiuni, în noaptea iluminatul orașului să se facă mai redus, cu becuri învelite în culori albastră, iar circulația să se desfășoare după indicațiile date de organizatorii acestor probe. Publicul se supune cu cea mai mare disciplină măsurilor învocate de autorități. Dealtfel tot aci trebuie să mai arătăm că străzile vor fi curățate de apărare pasivă și antiterorism în cadrul unităților lor, unde comandantul vor da explicațiunile necesare.

SE REPARĂ ASFALTUL

Din ordinul conducătorilor orașului nostru, echipe speciale, conduse de serviciul tehnic al orașului lucrează cu toată vigoarea la repararea asfaltului de pe străzile principale și din piețe. Astfel s'a reparat complet piața „Avram Iancu”, a cărei caldarâm era în stare foarte slabă, punându-se pe întreaga suprafață a acestei piețe numai asfalt de bună calitate. Lucrările se fac tot în regim proprie. Avem informațiunea că se proiectează și asfaltarea altor străzi și în curând vor fi reparate toate drumurile stricte din orașul nostru, cu scopul de a da posibilitate populației să poată circula fără greutate.

CANTITĂȚI MARI DE PRUNE CU PARATE DE GERMANI

Cantități foarte mari de prune au fost achiziționate de exportatori din partea Halmaciului și împrejuriții. Aceste vor fi trimise în Germania unde vor fi prelucrate de către specialiști.

ECONOMICE

CONVENȚIA COMERCIALĂ CU GERMANIA A FOST PRELUNGITĂ PE ÎNCĂ 1 AN

București, 1. (Sir.) — Noul protocol semnat ieri pentru încă un an de aplicare a convenției comerciale cu Germania, nu are nici un aspect internațional politic, ci este operația de gospodărie rezultând din aplicarea convenției comerciale din 23 Martie 1935 și tratatului din 23 Martie 1939, dintre cele două țări. Întâlnirea aceasta a celor două delegațiuni, română și germană, nu poate avea caracter special, ea fiind stabilită încă dela 10 Decembrie 1938. Singurul fapt structural — scriu ziarele — este convenția privind schimbul cu protectoratul Moraviei și Bohemiei.

S'a rămas strict în contingentele anului trecut. Cursul mărcii rămâne neschimbat.

Un spirit constructiv de ameliorarea și lămurirea dificultăților tehnice, a domeniului tratativele celor două delegațiuni. După semnarea protocolului, d. Clodius, din ministerul economiei Reichului a plecat la 15.30 spre Budapesta.

IMPORTANTE URĂRI PE PIAȚA NAVLURILOR MARITIME

Brăila, 1. (Sir.) — Din Brăila se anunță că s'au înregistrat importante urări pe piața navlurilor maritime.

SITUAȚIA AGRICOLĂ

București, 1. (Sir.) — După informațiile ministerului agriculturii, acum toată activitatea de câmp e concentrată la culesul de rumbul. Se seamănă orz și grâu de toamnă. Ministerul, prin camerele agricole județene a dispus să se ia măsuri ca munca agricolă să se execute cu orice mijloc.

Sănătos îngrijită și sănătos conservată:

D-na Văd. R. J. Deta, str. Gării. „Sunt în vârstă de 83 de ani. Înainte de 43 de ani medicul mi-a spus că am 60 de ani. Băile Wörishofen mi-au salvat viața. După de 36 de ani am fost anual acolo. Această vizită anuală aparține programului meu de viață. Cunoșcusem foarte bine pe Abatele Kneipp și dr. Kleinschroder. În urma situațiilor schimbate, din 1931 nu m'am mai putut duce acolo, am găsit însă o înlocuire perfectă în Băile Neptun Timișoara. Băi minunate, îngrijire de model. Din dragostea de aproape și compătimire, ca îndrumare săptămânală suferinzi!”

Goethe: „Totul s'a născut din apă...”
Un embrion constă din 94%, un copil din 69%, un om adult din 62%, un bătrân din 58% apă. Ea are cea mai mare influență asupra vieții, a fost este și rămâne pentru veșnicie cea mai eficace metodă de vindecare generală. Aplicarea adevărată și cu succes în

Băile Neptun
Timișoara

Scurte telegrame externe

Varnovia, 1. (Rador.) — Pe baza condițiilor de capitulare, ofițerii poloni vor avea dreptul să păstreze săbiile.

LONDRA, 1. (Rador.) — Aga Khan a adresat musulmanilor un apel, în care arată că în acest război impus Angliei, datorită tuturor musulmanilor este de a coopera din toată inima cu regele împărat al Marii Britanii și Indiilor.

Berlin, 1. (Rador.) — D. N. B.: Führerul a trimis o telegramă de felicitări generalistului Franței, cu ocazia aniversării zilei în care a luat conducerea statului spaniol.

PARIS, 1. (Rador.) — Havas: Din Moscova se anunță că membrii ambasadei poloneze vor părăsi Luni Moscova plecând în Finlanda, fără pentru care au și primit vizele necesare. Odată cu membrii ambasadei pleacă și membrii consulatelor poloneze din Minsk, Kiev și Leningrad.

Tokio, 1. (Rador.) — Forțele japoneze au înaintat în regiunea Hunan, pe un front de 30 km lărgime, până la 36 km. Nord de Changcia. Alte două coloane japoneze au atins linia spre Sud, la 20 km. de fluviul Mi, unde se găsește puternica poziție defensivă a trupelor chineze.

Londra, 1. (Rador.) — „Daily Telegraph” anunță că o misiune militară turcă condusă de generalul Kiazî Orbay a plecat de la Ankara la Londra.

Bruxelles, 1. (Rador.) — D. Van Zeeland, fost președinte de consiliu, pleacă curând la Washington, spre a lua parte la conferința convocată de Roosevelt, pentru Octombrie și la care participă diferite personalități, cari se ocupă cu problemele refugiaților politici.

PARIS, 1. (Rador.) — Generalul Sikorski, care a sosit de curând la Paris, a fost numit comandant suprem al armatei polone, care este pe cale de a se constitui pe teritoriul francez.

Shanghai, 1. (Rador.) — Peste 200.000 de persoane au rămas fără adăpost din cauza inundațiilor provocate în provincia Hunan. Capitala și regiunea provinciei sunt amenințate de un adevărat dezastru. Locuitorii s-au refugiat pe copaci în păduri și pe acoperșurile caselor pentru a scăpa de inundație.

LONDRA, 1. (Rador.) — D-na Pilsudski, văduva mareșalului, a sosit în Anglia, împreună cu cele două fiice ale sale.

New York, 1. (Rador.) — DIN GEORGETOWN SE ANUNȚĂ CĂ GUVERNUL BRITANIC A CUMPARAT ÎNTREAGA PRODUCȚIE DE ZAHAR A GUINEEI BRITANICE, PANĂ ÎN DECEMBRIE 1940.

Paris, 1. (Rador.) — D. Daladier avut azi întrevedere cu d-nii general Gamelin, Georges, Vuillemin și amiralul Darian.

Berlin, 1. (Rador.) — D. N. B. transmite: Comandamentul suprem al armatei a emis un decret, prin care se decide crearea în teritoriul ocupat din Polonia a unei Case de credit a Reichului. Pentru remedierea lipsei monedei, se vor emite bilete de bancă germane. Aceste monede sunt legale în Polonia. Casa de credit Reichului va înlocui banca națională a Poloniei și va începe funcționarea la 2 Octombrie.

Kaunas, 1. (Rador.) — Mai multe valuri fluviale au sosit în Lituania, venind pe Niemen cu 300 refugiați poloni o mare cantitate de mărfuri. Refugiații au fost internați, iar mărfurile chestrate.

Apel la strângerea rândurilor

În preajma reorganizării revistei „Luceafărul” și a înființării Editurii Astei bănățene

Publiciștii bănățeni, literați, artiști și oameni de știință, resurași în lumile preocupărilor diverse, singularizați pe planuri izolate de concepții sau interese personale, urmăresc cu încredere și nădejde, preocuparea Astei bănățene, de a reorganiza revista „Luceafărul”, pe un temei, care să asigure strângerea rândurilor lor.

„Astra”, dorește o revistă vie, activă, reprezentativă a tuturor străduțelor și putințelor noastre creatoare, o însușire a valorilor noastre spirituale, o înfățișare complexă a problemelor și frământărilor izvorâte din imperativele locale.

Această dorință, care s'a înscris cu putere de program, suntem convinși că unanimizează satisfacția oamenilor de cultură din acest ținut.

Departa de noi intenția de a impune asupra condițiilor de apariție de până acum, ale revistei, deoarece ar fi sa renegăm propria noastră colaborare — ci, reorganizarea ei, pornește din năzuința de a-i asigura noi posibilități, lărgindu-i orizontul, îmbogățindu-o în conținut, prin variație și calitate.

Firește, preconizăm condiții optime, dezvoltării „Luceafărului”. Numai astfel, ne putem explica memoriile înaintate conducerii Astei, de către diferitele grupuri de literați și oameni de cultură. Prietenii ai revistei, prin contribuție și chemare, e firească grija acestora, față de destinul paginilor pe cari „Astra” e în fericita situație de a le pune în belșug la dispoziția scriitorilor din Banat.

REMUNERAREA COLABORĂRILOR

În aceste condiții, „Luceafărul”, se poate și trebuie să se înscrie în patrimoniul cultural al Banatului, ca revista noastră reprezentativă și de incontestabil prestigiu.

Astra, reușind să-și asigure posibilități materiale, își va putea permite să remunereze colaborările. Munca fiecăruia va fi deci răsplătită, după merit. Această răsplătită însă, va deveni și un stimulent, o încredere, o compensare pe planul atâtor greutăți materiale, cu cari luptă, prin definiție, scriitorii.

IERARHIZAREA VALORILOR CRITICE

În fața acestui nou început însă, stăruie, se pare, o unică greutate. Ea rezidă în cunoscutele disensiuni și antagonisme, între diversele grupuri de literați și oameni de cultură, locali. Această situație, impune Astei un rol de mediator. Se pune altfel problema unei apropieri, a unei destinderi, a unei neteziri de drum. Astra, prin neutralitatea ei, prin prestigiul reprezentanților ei desinteresați, poate să favorizeze, sub auspiciu de for pe care îl credem Casație, atenuarea, chiar încetarea acestor frământări.

Antagonismele de ordin personal, jocul vanităților sau al intereselor de tot felul, vor înceta pe platforma de întâlnire a „Luceafărului”, care e pus la dispoziția tuturor bunelor intenții, a tuturor valorilor creatoare. Nimeni nu e prea mic, nimeni nu e prea mare. Ierarhizările se fac dincolo de autoestimări, sau de adulațiile reciproce, cum e în tradiția diverselor biserici literare și artistice. Criteriile de selecționare le determină valoarea, puterea nedesmintită a talentului, sau tăria fundamentală a formării tale culturale. Nici aprecierile, nici negările, nu sunt argumente în sine.

Luceafărul nu va servi altuia nici unei tabere. Criticul din paginile sale, va evita să întrebuițeze etalonul fie al diminutivelor, fie al superlativelor, onorând doar valoarea, prin o justă interpretare a caracteristicilor ei. Criticul, este ca o legătură, care ține strânsă armonia unui buchet. Fiecare floare își are frumusețea ei, fiecare frunză originalitatea ei.

În creația bănățeană, avem o grădiniță bogată de valori. Unele mai ample, mai conturate, altele, înmuguriri purtătoare de rod. Unele premerg, altele continuă. Ele deci sunt în o firească interdependență, se completează. dar în nici un caz nu se exclud. Nepătrunderea acestui postulat, a întârziat și a stânjenit multe acțiuni, ratând multe rezultate.

ORGANIZAREA REVISTEI

Prilejul reorganizării „Luceafărului”, Astra, se străduiește, folosindu-l pentru înmănușarea tuturor creatorilor din Banat. Ea face și pe această cale, un românesc apel, la înțelegere, invitând la colaborare pe fiecare scriitor local care s'a dovedit, prin merit, ca atare. Suntem în situația de a ști, că Astra, se va adresa în scris tuturor acestora. Apelul la colaborare al Astei, va fi apreciat și urmat, de toți cei cari cred în necesitatea solidarizării valorilor cari știu ce înseamnă răspunderea față de istoria care ne va cântări contribuția la patrimoniul culturii românești.

Odată știind cu cine se pornește la drum, se poate avansa în organizare. Această organizare, conducerea Astei, de comun acord cu reprezentanții diferitelor grupuri, o preconizează astfel:

În ce privește cadrul revistei, s'a luat ca model „Arhivele Olteniei”, adecă, îmbrățișarea tuturor problemelor de ordin cultural documentat științific, cu excepția problemelor sociologice, ce se crede că e bine să rămână pe seama Revistei Institutului de Cercetări Sociale.

În acest sens, „Luceafărul” ar urma să aibe următoarele secțiuni:

1. Geografie — Științe Naturale.
2. Arheologie — Istorie.
3. Filologie — Folclor.
4. Literatură.
5. Muzică.
6. Arte plastice și 7. Documente bănățene.

Pentru fiecare secție au fost propuse nume, cărora Astra urmează să se adreseze, fără însă ca prin aceasta lista colaboratorilor să fie considerată închisă.

În ce privește redactarea revistei, s'a propus un comitet de redacție, care să colecteze materialul, după obiectivele criteriilor de critică și îndrumare. Acest comitet de 7 sau 9 persoane are răspunderea efectivă a redactării revistei, membrii săi, obligați fiind să susțină orice discuție publică, în temeiul hotărârilor pro sau contra, ale acestui Comitet.

Redactarea definitivă și unitară a revistei, va privi pe un redactor, secundat de un ajutor, iar partea administrativă și tehnică, reclamă alte două persoane.

Asupra apariției revistei s'a convenit ca ea să apară din două în două luni, în circa 200 pagini, — al șaselea număr fiind administrativ. Tirajul să pornească cu 1000 exemplare.

Apariția bilunară, avantajează adunarea, redactarea și selecționarea materialului, defavorizându-ne însă în ce privește contactul cu cititorii. O revistă însă, nu are condiții de existență sinonime cu ale ziaristicii. Ea se adresează intelectualului, nu curiozității.

EDITURA ASTREI

De când visează, de când așteaptă scriitorii bănățeni o editură care să le înlesnească tipărirea lucrărilor lor în volume, o editură care să le favorizeze condiții avantajoase.

Până acum, scriitorul își tipărea lucrările, cerșind ajutoare de ici de colea, apelând la mila serviciilor culturale ale instituțiilor publice, și adesea, chiar pe cheltuieli stoarse din propria lor sărăcie.

Alții, pentru a-și vedea operele tipărite în volum, au făcut concesiile editurilor comerciale, fie renunțând la beneficii, fie chiar, cumpărând pe bani gra: numele firmei editoare.

Astra bănățeană vine și ne asigură că vrea să curme cu această situație, hotărâtă fiind să înființeze și să finanțeze o editură.

Scrișul local, va avea deci un deuseu, o poartă deschisă spre marele public. Operele de merit vor fi tipărite pe sepele acestei edituri, în condiții de remunerație, după valoare și convenție.

Astra, prin organele ei, va putea difuza și răspândi aceste lucrări, cari merită să se găsească în toate bibliotecile sătești, cât și ale intelectualilor.

Se pune astfel și rezolvă, problema plasării și cinstirii cărții locale, care reprezintă posibilitățile și străduțele noastre creatoare. Se promonează totodată prin o atare editură, aceea necesară cunoaștere proprie, a propriilor noastre valori.

Modalitățile de înfăptuire sunt diferite. Astra nu s'a fixat încă asupra unui punct de vedere.

Întâi și întâi e necesar un comitet care să trieze lucrările prezentate. Comitetul de 7 sau 9, al revistei, ar putea satisface și acestui rol.

Cât privește partea comercială, de tipărire și răspândire, credem, că o soluție favorabilă, ar fi, ca să se trateze cu o firmă (tipografie sau librărie), care să cumpere pe o sumă globală carecare, toate volumele, și care apoi să le răspândească, folosindu-se de girul și recomandările Astei, pe cont propriu și la un preț maxim fixat de Astra.

În detaliu nu e locul aici să intrăm. Rolul editurii, precum și acela al revistei, îi mai incumbă, să retipărească, să reactualizeze lucrările scriitorilor noștri de demult.

Nădăjdind să vedem apărând în Luceafărul cu fiecare număr, pagini din scriitorii de odinioară al Banatului.

Să folosim apoi în aceleași pagini, orice prilej de cunoaștere și apreciere reciprocă între scriitorii tuturor ținuturilor românești.

Cu bunăvoință, cu spirit de înțelegere și de sacrificiu toate acestea vor fi bune și frumoase. Să credem în înfăptuirea lor.

Pentru Luni 2 Oct. a. c. orele 5 p. m. a fost convocat Comitetul Regional al Astei a cărei sedință va fi onorată de Excelenta Sa d. dr. Alex. Marta, Reședintele Regal al Ținutului și de alte distinse personalități. În fața acestui comitet va fi adusă printre altele și problema reorganizării revistei Luceafărul și a Editurii Astei.

Nădăjdind că onoratul Comitet regional al Astei bănățene, își va da cuvântul aprobare, pe marginea propunerilor concrete ce i-se fac.

C. MIU-LEROA

Aviația germană nu poate înfrânge blocusul

Washington, 1. (Rador.) — EXPERTII NAVALI AMERICANI CONSIDERĂ CA EXACTA DECLARAȚIA D-LUI CHURCHILL, CĂ VAPOARELE BRITANICE DE RĂZBOIU AU RESPINS ÎN MAREA NORDULUI ATACUL AVIAȚIEI GERMANE, FĂRĂ A SUFERI VREO PIERDERE.

DUPĂ PAREREA ACESTORA, LUPTA AVIAȚIEI ÎMPOTRIVA FLOTEI DE RĂZBOIU NU POATE AVEA VREUN SUCCES HOTĂRITOR. PAREREA E CĂ AVIAȚIA GERMANĂ POATE CREA DIFICULTĂȚI, DAR NU POATE ÎNFRANGE BLOCUSUL CONSIDERAT CA UNA DINTRE ARMELE DE RĂZBOIU CELE MAI DECISIVE.

Sistându-se forțat apariția, în anul 1897, „Dreptatea” din Timișoara, revendicările noastre naționale erau susținute, chiar și împotriva opreliștilor, cu multă mândrie și demnitate, în scris și cu graiu viu, de cei mai energici și mai însufieții propagandieri ai renașterii noastre naționale.

În vâlmășagul marilor frământări și lupte ale anilor 1897—1901, s'a plămădit și tradus în faptă și ideia apariției în Lugoj a „Drapelului”.

Cățiva entuziaști luptători naționaliști lugojeni, în frunte cu dl. dr. George Dobrin, au avut fericita inspirație de-a întemeia în Lugoj, în temelii hotărâtor aduse de mai mulți fruntași bănățeni în consfătuirile din Vârșeț și Biserica-Albă, acest nou organ de propagandă și de politică națională românească, pus, dela început, sub direcția distinsului cărturar și ziarist, dr. Valeriu Branice.

Apariția Drapelului la 1/14 Ianuarie 1901 era socotită ca un mare eveniment al ziaristicii noastre românești de dincoace de Carpați.

Dl. prof. dr. Dimitrie Cioloca, cel dintâi colaborator intern al „Drapelului”, a descris acest eveniment de un puternic răsunet, de un adevărat delir național, în următoarele emoționante cuvinte: „Primul număr al „Drapelului” a văzut lumina tiparului în prezia anulului nou 1901. Seara la „masa poezilor” din cafeneaua „Concordia”, ocupată până la ultimul loc de aproape toți fruntașii naționaliști din Lugoj, așteptam, — cei mai mulți cu nerăbdare și încredere, — apariția foii, deoarece nu toți, mai ales cei mai bătrâni, nu prea împărtășeau părerea necesității și mai ales a viabilității unui organ politic național în Lugoj. Dar, primul număr ce se prezenta solemn, imediat a împărtășit rezervele celor sceptici. Treceau exemplarele din mână în mână și fiecare se simțea fericit că a putut duce cu sine acasă această părghie a unei activități intense și conștiente românești. Serisul fascinant al directorului, dr. Valeriu Branice, curajul cu care ne spunea tot ceace inimile curate simțeau și serozitatea ziarului cucereau toată lumea, așa că toți ceice trăgeau la îndoială viabilitatea lui deveniră cei mai fervenți sprijinitori și colaboratori ai lui. Se împărțiră cu rândul în a colabora la el, așa că în curând văzurăm articole din condeiul fruntașilor: Coriolan Erediceanu, dr. Gheorghe Popovici, dr. Ștefan Petrovici, dr. Dimitrie Florescu, fost pe acel timp primotar orășenesc, dr. George Dobrin, neobosit colaborator și dr. Cornel Jurca, redactor responsabil, cari neconțenit îmbogățeau cuprinsul foii cu contribuțiile lor”.

Prin acest puternic organ de publicitate, a început eminentul îndrumător să-și pună în valoare inteligența sa strălucită, spiritul său fin, întreaga comoară a minții sale alese cultivate, împărțind, din Lugoj, pe toate meleagurile Banatului, razele culturii noastre naționale.

Prin „Drapelul” din Lugoj, în jurul căruia s'au grupat toate personalitățile de elită ale Banatului, s'a dat semnalul, în Banat, pentru crâncele lupte de descătușare. Prin el s'au împărțiat, timp de două decenii (1901—1920), mii și mii de scântei, care au aprins în sufletele bănățenilor raze de lumină, au alimentat focul sfânt, dorul de libertate, pregătind, succesiv și conștient, terenul pentru înfăptuirea unității noastre naționale.

„Drapelul” a fost, deci, prin excelență, un puternic „organ național de publicitate, independent și strict pe baza programului național dela 1881, curat în principii și onest în executivă, corespunzând, de o parte, trebuințelor publiciste ale părților bănățene, iar, de altă parte, prezentând interesele generale românești în mod oem și serios, cu energia izvorită din iubirea de neam și moșie și fără nici o rezervă ascunsă”. Intocmai după cum l-au contemplat marii săi întemeietori și colaboratori: Coriolan Erediceanu, dr. George Dobrin, dr. Gh. Popovici, dr. Ștefan Petrovici, dr. Cornel Jurca, dr. A. Văleanu, I. Vidu, dr. Petru Barbu, Mihail Gașpar ș. a.

Din fiecare pagină a lui se desprindea o înflăcărată dragoste pentru tot ce era românesc, adia un suflu nou de premenire a forțelor neamului, strănse, ca la un semn de vrajă, sub falfăirile aceluiaș tricolor pururea românesc.

Prin el s'a făcut poporul român bănățean școală politică și națională. I s'a întărit conștiința și încrederea în biruința dreptății sale.

Din trecutul eroic al presei bănățene

II

DRAPELUL

1901—1920

Imensa mulțime a articolelor politice, filologice, folclorice, estetice, comemorative, a schițelor, amintirilor ș. a., scrise între anii 1901—1918, în vâlmășagul atât de complex al luptelor noastre naționale dela începutul veacului XX-lea, de dr. V. Branice, în „Drapelul” (semnate și nesemnate și sub pseudonimele: Loța lu Toboc, Bill-A-Zam, Spin ș. a.), cu o morală neprihănită, cu caracteristica sa energie, simpatie și sobrietate și cu admirabila sa putere de sinteză și profunzime de vedere, erau, incontestabil, pagini marelui de-o superbă gândire politică și de-o impresionantă finețe luptător de rasă.

Erau convingătoare și admirabile documente, pătrunse de tot avântul, de toată căldura sufletului lui de mare gânditor și de luptător de rasă.

Toate articolele sale scrise, pentru fiecare număr al ziarului, cu desăvârșitul său talent de expunere, de fin discernământ și de caracterizare, cu pasiunea, energia, probitatea și sinceritatea sa neîntrecută, până în ziua de 16 Februarie 1918, fără întrerupere, au fost animate de un suflu de înaltă cucerire și aleasă simțire, de imperativul categoric al datoriei naționale.

Prin ele s'a încrustat marele luptător adânc numele ne răboiului presei noastre românești din cele dintâi două decenii ale veacului al XX-lea.

Pătruns de misiunea sa istorică și suferind toate vicisitudinile marelui său apostolat național, dr. Valeriu Branice s'a străduit, ca nimeni altul, să păstreze, prin scrisul său cuminte și entuziast, îndeosebi pe timpul crânceului războiu mondial, integritatea sufletului nostru colectiv și să-l pregătească, cât mai bine, pentru marele praznic național.

„În zilele cele mai crâncene, cari s'au deslănțuit asupra Românilor ciscarpatină, după intrarea României în războiu, când atâția dintre fruntași s'au clătinat în credință și au început a se cufunda în nămolul „patriotismului” împinent prin diferite declarațiuni și telegrame dictate de sentimentul lășității, dr. Valeriu Branice a fost aproape singurul ziarist și bărbat politic, care a știut să poarte, cu toată demnitatea, stindardul luptelor și aspirațiilor naționale, chiar și în zilele de cea mai grea cumpănă”.

„Iar, în primăvara anului 1917, când a circulat, prin toate centrele românești, nenorocita declarație de fidelitate mangristă, dr. Valeriu Branice a avut curajul civic de-a răspunde „fișpanului” (dr. Z. Medve), care, în numele lui Tisza, îi solicită sub-

scrierea: „Viața mi-o puteți lua, dar o lecălitură, care să-nu necinstească numele, nu veți putea storcea niciodată dela mine”. A preferat să pornească, din nou, spre temnița Seghedimului, unde a fost deținut până la izbucnirea revoluției, decât să-și murdărească numele, subscriind o declarație atât de mincinoasă și infamă”.

Acest curaj de-o măreție clasică l-au deschis — cum era de prevăzut — la 3/16 Februarie 1918, din nou, porțile temniței procuraturii regești din Seghedin, de unde numai la 1 Octombrie 1918 a scăpat, ca prin minune, când ceasul desrobirii celei mari a sunat, după rânduiala misterioasă a Providenței. În această toamnă cu frunze arămii, cu extraordinare evenimente, în care au căzut, odată pentru totdeauna, lanțurile robiei noastre multiseculare, dr. Valeriu Branice se înalță, istovit și grav bolnav, din întunericul înfiorător al temniței mușgăite din Seghedin, la Lugoieni săi dragi, dar cu sufletul înviorat de noua mare dără de lumină, care a apărut la orizont.

În fața grandiosului eveniment, conștiința sa națională, purificată prin potop de suferințe, tresare adânc înfiorată și, ca la un semn de vrajă, începe să se trezească, să coordoneze energiile naționale și să le însuflețească, prin „Drapelul”, într'un mareț ansamblu de renaștere națională.

Scrisul său cald și convingător a avut un puternic răsunet pretutindeni. A răspândit, cu prisosință, în întregul Banat, scântei cari au aprins sufletele românești, sortite printr'un inexorabil destin a se înfrăți, a se contopi pentru pregătirea cât mai demnă a strălucitului act istoric dela 1 Decembrie 1918, înscris cu litere neperitoare în cartea de aur a neamului nostru românesc.

Cu un cuvânt, marele îndrumător, cu toate că sănătatea-i, în această vreme, lăsa mult de dorit, n'a ezitat o clipă să-și facă datoria, cu vârf și îndesat, contribuind mult, prin articolele scrise în „Drapelul”, la organizarea de consilii și gărzi naționale, menite să susțină ordinea și siguranța publică, la constituirea Consiliului național din județul Caraș-Severin, care a avut loc, în ziua de 3 Noembrie 1918, în Lugoj, și, în fine, la organizarea grandioasă a Adunării Naționale a tuturor Românilor din Transilvania, Banat și Țara Ungurească, adunați, prin reprezentanții lor îndreptățiți, la Alba Iulia în ziua de 18 Noembrie (1 Decembrie st. non) pentru decretarea unirii Românilor și a tuturor teritoriilor locuite de dânșii cu România.

Pretutindeni a scris, răspicat și documentat, cu acel nestămutat crez în izbândă și cu acel farmec înlănțuitor de adevărat mare

animator, care i-au format trăsăturile dominante ale personalității sale complexe.

Imediat după înfăptuirea grandiosului act politic al Unirii, evenimentele se desfășoară cu o iubteală vertiginosă. Deodată ca la un semn de vrajă, începe un nou și mareț capitol al istoriei noastre naționale începe uriașa operă de desrobire culturală și de consolidare.

Dr. Valeriu Branice și-a dat toată contribuția și la această operă de covârșitoare importanță națională, la început, prin scrisul său ager și sfaturile sale înțelepte, prin cugetările sale de o impresionantă sinceritate și de ascuțită pătrundere, prin pagini smulse din sufletul său plin de armonie de suitor năclintit al marelui ideal național, iar, începând din luna Mai 1919, în calitate de Șef al Resortului de Culte și Instrucțiune Publică de pe lângă Consiliul Dirigent din Ardeal și Banat.

Potrivit dorinței sale legitime, „Drapelul” a continuat să apară în condiții bune, ca și o tribună curajoasă și demnă, cu un trecut atât de mare în istoria presei bănățene și pe timpul absenței sale din Lugoj. La început sub conducerea d-ului dr. Alexandru Vasile, apoi a d-ului prof. dr. Victor Birlea (1 Aprilie—31 Iulie 1919) și dela 1 August 1919 până la 8 Iunie 1920 sub conducerea d-ilor: Canonic dr. Nicolae Brânzeu și Protopop Mihail Gașpar (dela 10 Octombrie 1919 până la 8 Iunie 1920 zilnic).

Este demn de remarcat și de subliniat că în jurul „Drapelului” de după Unire, s'au grupat, cu un ean juvenil de necesitate, toate elitele spirituale, toți mănuiitorii probați ai condeiului din Banat și aiurea și s'au energica, înțeleaptă și entuziasta conducere a nouilor ei directori, bine aleși de mareș cărturar, s'au străduit să-și pună toate forțele sufletesti în serviciul roului ideal românesc, să așeze, prin muncă răbdătoare și conștiincioasă, cea mai de preț piatră la temelie consolidării și unificării sufletesti a neamului nostru întregit.

Cu ochii ațintiți spre noua dără de lumină, noii directori ai ziarului au pus multă dragoste și răbdare în nobila lor străduenie de-a premeni sufletele, și-au dat toată silința să încurajeze, prin scrisul lor, avânturile nobile, să niveleze și armonizeze toate asperitățile și să fixeze, după posibilitate, contururile nouilor făgașuri ale vieții noastre naționale.

Durere, însă, că activitatea lor frumoasă și stăruitoare, care reprezenta, înconștabil, atunci, în evoluția vieții noastre naționale din acest colț de țară, o etapă hotărâtoare, a fost curmată brusc pe ziua de 1 Iunie 1920. — Și tot atât de brusc a fost curmată — spre regretul unanim al tuturor — și strălucita existență de două decenii a „Drapelului” venerabil și mareț, scris cu slove contribuție, pe care a dat cu atâta vigoare și strălucire, la desrobirea noastră sufletească, în vremuri de grea cumpănă a ființării noastre.

Făcând aceste câteva considerații asupra trecutului eroic al acestor două ziare bănățene, avem azi datoria să constatăm și să subliniem că atât „Dreptatea” din Timișoara, cât și „Drapelul” în Lugoj s'au făcut cu prisosință datoria în vremurile cele mai dramatice ale existenței noastre naționale.

Răspunzând ambele, cu toată demnitatea frumosului și importantului lor apostolat național, s'au consumat aproape un sfert de veac pe altarul propășirii poporului nostru român din Banat, aprinzând flacăra ne-dejdiilor în sufletele oropsite și întreținând permanent lupta dără pentru apărarea naționalității și a unității noastre culturale amenințate, pentru păstrarea credinței și limbii noastre strămoșești.

Au fost prin excelență, cele mai aprige și hotărâte apărătoare ale drepturilor și revendicărilor noastre naționale, până la înfăptuirea marelui ideal național, până la triumful dreptății.

Cuvine-se deci, să ne gândim pururea la toată recunoștința la marii lor întemeietori și susținători, să-i luăm de model în activitatea noastră ziaristică de azi, având fermă convingere că numai, prin o organizare temeinică și cinstită a presei ne vom putea îndeplini înalta misiune ziaristică de-a constitui conștiința națională, de-a întări caracterul specific al poporului nostru, de-a apăra comoriile noastre de primejdia curentelor distructive și de-a spori după porunca vremurilor de azi, patrimoniul nostru național.

Dr. Aurel Petean

Deschiderea anului străjeresc la Timișoara

Timișoara, 1. — D. prof. Constantin Nedelcu, comandantul Străjerilor din ținutul Timiș, a convocat pe ziua de 29 Septembrie orele 6 p. m. în sala festivă a Liceului Comercial din Timișoara, pe toți comandanții străjeri din localitate la o consfătuire în vederea comunicării primelor instrucțiuni pentru anul școlar 1939—40.

Au participat, într'un număr impresionant de mare, toate comandatele și comandanții care se află în localitate, în frunte cu directorii școlilor de toate gradele. Au fost prezenți chiar și membrii ai corpului didactic care nu sunt încă străjeriți.

D. comandant prof. C. Nedelcu salută cu nespuse bucurie gestul atât de spon-

tan al comandanților din Timișoara, care au alergat la chemarea ce li s'a făcut. Observă spiritul de camaraderie și simțul datoriei care s'a manifestat în aceste vremuri grele în cadrele străjeresti din ținutul Timiș când comandanții rămași acasă au suplinit pe cei chemați în serviciul Patriei.

Cu dragostea și grija care-l caracterizează pentru educația tineretului, d-sa a comunicat și talmăcit celor de față ultimele instrucțiuni venite dela centru pentru noul an străjeresc, insistând, în mod deosebit, asupra principiilor care formează baza și sufletul Străjeriei.

Consfătuirea a luat sfârșit într'o atmosferă de caldă camaraderie.

Colțul bisericii

DUMINECA

„Să știți: cine samănă puțin, puțin va secera; iar cine samănă mult, mult va secera.”
II. Cor. 9, 6.

Nașterea este începutul unei dezvoltări lungi și grele a ființei omenești. Calități și defecte, sentimente bune și rele, instincte și porniri zac adormite în tînutul necunoscut al sufletului omenească și-și așteaptă îndrumarea spre perfecțiune. Prin urmare, pentru fiecare din noi vine momentul, când să ne întrebăm: la ce trebuie să ne îndelețnicim și cum trebuie să ne întrebăm viața. Altfel, ne stînd să prețuim viața, o cheltuim fără nici un folos și fără nici un rost.

Înzădar am avea ce să mâncăm, plăceri, bucurii, avere, demnități; fără scop, ajungem robul împrejurărilor.

Fără să cunoaștem înțelesul vieții, fibra noastră morală se poate asemăna unei corăbii, care plutește în voia vânturilor.

Omul e făcut ca să ajungă din ce în ce mai mult „o m” și să ajute pe semenii săi în îndatoririle ce le au către viață. S'o iubim, să respectăm într'insă ceea ce are mai mobil și mai frumos, să știm să suferim pentru ea. Niciodată un caracter nu se poate forma mai bine, ca sub imperiul acestor sentimente, în mijlocul acestor bătălii ale vieții.

Printre ființele lumii acesteia, numai omul se observă și se judecă; numai el are dorul, de a se așeza în afară de sine și a contempla viața. Numai el e în măsură să-și compare sentimentele, ideile, acțiunile, cu ceva exterior, superior sau

inferior, și să-și prețuiască după aceasă asemănare, propria sa valoare, așa cum ar face acest lucru pentru un străin.

Tocmai pentru aceasta, Dumnezeu a dat omului sfaturi și pornici pentruca, instinctele, sentimentele, calitățile și defectele, de bună voie și nesilit, să fie conduse și lucrute în scop divin. Și cu toate acestea, lumea, petrece parte din viață făcând rele, o bună parte nefăcând altceva decât ceace Dumnezeu ne-a îndrumat să facem. Puține sunt excepțiile, care se pot bucura de o viață așa cum o vrea Dumnezeu. De aceea viața este așa grea.

Intr'o legendă găsim următoarele: Un om mergând pe o cărare, găsi trei azime calde.

— Ce să fie cu ele? — se gândi omul,
— Cine le-a fi pierdut? El era om temător de Dumnezeu. Cum se gândea așa, un moș cu barbă albă, îi ieși în cale.

— Nu cumva azimile acestea sunt ale D-tale, moșule? întrebă creștinul.

— Nu taicule, rupele însă căci tare mi-e foame.

Când rupse creștinul o azimă află în mijloc, fire de grâu verde. Rupse a doua: la mijloc sânge. La a treia, erau viermi.

— Ști ce înseamnă asta? — zise moșul — firele de grâu sunt răsplata faptelor bune; sângele: luptă și războaie; viermi: moartea.

— Cele ce sunt și vor fi în lume.

Preot Traian Constantin.

Rugătoare bunului Dumnezeu!

Te-ai mîniat o Doamne pre noi fii Tăi!
Căci toți suntem neîntrebniți și toți
Căci toți suntem răi
Impacă Doamne lumea ce suferă de anii
De nu de mila noastră, de a micilor orfani!

Pe vremea crîncenului războiu mondial, lumea întreagă cu aceste cuvinte ruga pe bunul Dumnezeu, și se întreba, când vor înceta odată răutățile dintre oameni, și care e puterea aceea, carea ar fi în stare, să pună capăt tuturor relelor, în lume, ca să domnească împărăția lui Dumnezeu pe pămînt, după cum o cerem noi aceasta în rugăciunea domnească când zicem: vină împărăția Ta, în voia Ta, precum în ceru așa pe pămînt!

Această putere este dragostea creștinească, prin care Dumnezeu ne miluește pre noi în legătura păcii sfinte!

Această dragoste ni-o arată Kristus în toată splendoarea ei în viața sa proprie, ea deci să ne fie semnul prin care dovedim cu fapta, că suntem fiii lui, pentru-că pe dragoste creștinească i-și bazează el fîgăduințele sale fericitoare!

Chiar evanghelia de astăzi ne arată, față de aproapele nostru și anume: prin o judecată blîndă, prin o inimă răbdătoare și întotdeauna aplecată spre iertare.

„Precum voiați voi să vă faciți vouă oameni, să faceți și voi lor asemenea!”
Sunt cuvintele cu cari se începe evanghelia de azi și „Fiți milostivi, precum și Tatăl vostru este milostiv”!

Adu-ți aminte omule, de câte ori ai păcătuit, și în supărarea ta ai ofensat pe aproapele tău, care poate e mai bun decît tine! În dragostea creștinească își pune oel slab toată nedejdea. El nu se supără de mustrarea ta cea dreaptă, deși așteaptă dela tine compătimire și din mustrarea ta să strălucească bunătațe.

Pentru aceea, simțul adevărat, izvoir din dragostea creștinească să manifestează în ajutorarea deapropelui în necazurile vieții sale și iertarea de păcate după cum ne rugăm: „Și ne iartă nouă păcatele noastre, precum și noi iertăm păcătoșilor noștri”!

Astfel trebuie înțelese cuvintele Mîndrului nostru din evanghelia de azi

și atunci se vor adevăra cuvintele de aur ale prorocului David: „Tînăr am fost și am îmbătrînit, dar pe cel drept nici când nu l-am văzut părăsit!”

Protopop ION MURGU

Presă despre caracterul noului cabinet român

Romania: Sub semnul aceluiași comandament care călăuzesc viața scumpă noastră României s'a constituit aseară guvernul prezidat de d. consilier regal C. Argetoianu. Nou guvern pășeste cu hotărîre inflexibilă pe drumul drept care pornește din inima și din năzuințele sfinte ale poporului român și duce fără ocoluri și fără popasuri soavelnice la țelurile lui mărturisite în atâtea rânduri: bună înțelegere cu toată lumea de peste hotare, iază viguroasă la granițele statornicite după rînduiele dreptății și ale jertfei de sânge, și viața pacinică întemeiată pe frăția muncii oneste, în interior. Crezurile acestea nu sunt vremelnice. Ele sunt slujite deopotrivă de toate guvernele pe cari chibzuința ia încercată a M. S. Regelui le așează în fruntea treburilor obștești ale țării. Crezurile acestea sunt astăzi un patrimoniu național inalienabil, în dinamica lor fecundă se amestecă stropul de voiață și de energie a fiecărui român dela cel mai mare până la cel mai mic. Președintele de consiliu, d. Constantin Argetoianu, cu experiență sa bogată, cu calmul său călit în vremurile cele mai răscolite ae istoriei contemporane românești și cu voiața sa dărză în care vibrează o inepuizabilă energie, — este chezașie că supremele comandamente de cari vorbim mai sus vor fi nu numai păzite cu sfîntenie, dar și servite cu acel patriotism și cu acea pricepere deplină, care degajează un sentiment obștesc de încredere și de încurajare. Și România accentuiază că noul guvern înseamnă: continuitate în spiritul Frontului Renașterii Naționale. Scoate apoi în evidență

Chineji și vovevozi în Banat

Din toți Români, numai Bănățenii întrebunțează pe cît știu, vorba chinez, păstrîndu-i totodată și semnificația originară, de: c a p e t e n i e; de v o e v o d n e a m d e s p ă r ț i t ș i a i c i c a ș i a i u r e a, căci repunerea lui în circulație se datorește inițiativei de origine cărturărească, odată cu reluarea mai viguroasă a firului tradiției și concomitent cu alte manifestări de aceeași natură. În apropierea Vârșetului, satul Voivodinț doar de mai stăruie să ne amintească cît sunt de trecătoare toate în lume!

Amîndouă cuvintele sunt slave și fac parte din zestrea rămasă în urma conviețuirii noastre cu Slavii, mult mai vechi decît Sărbii veniți tîrziu, prin veacul XVI—XVII pe meleagurile noastre. Nu știm care au putut fi corespondențele latinești, sau poate chiar dace ale celor două națiuni, de care s'au slujit strămoșii noștri pînă a nu cunoaște pe Slavi. Cele mai vechi mărturii scrise, privindu-ne pe noi, printre care și faimoasa scrisoare din 1247 a regelui Bela IV. către marele magistru ioanin Remband „pomenesc numai de chinezii și vovevozi.”

E sigur că cele două denumiri nu se acopăr, totuși azi nu mai suntem. 1. Nu înțelegem stăruința cărturarilor noștri de a întrebunța ostentativ, par'că, forma aspră și neplăcută pentru urechea românească de k n e z sau k n e a z, cînd poporul ne-a creat forma mult mai dulce, mai românească de c h i n e z?! în situația de a preciza pentru Banat, natura atribuțiunilor fiecăreia și tot atît de puțin rostul lor ierarhic delimitativ. Ne mulțumim să costatăm doar că ele coexistă pînă prin veacul XVI, chiar XVII. Dar pe cînd instituția chinezilor se păstrează și se continuă, amplificată chiar cu un potențial, acel de o b e r k n e s (chinez mare) introdus de Turci și în sistemul austriac de organizare administrativă a Bănatului recucerit dela Turci, demnitătea de vovevod cade definitiv în desprețuire.

Cum am mai amintit, în diplomele latinești ale cancelariei ungare se face mențiune deopotrivă, atît de chniji,

cât și de vovevozi, dar pe cînd în privința celor dintăi avem suficiente puncte de reper, pentru a deduce asupra atribuțiunilor și a sferei lor de influență, cu privire la vovevozi ne lipsește orice precizie. Un lucru pare cert, anume că vovevozii din Banat nu au nici însemnătatea, nici puterea celor din țările românești libere. Mai mult, uneori avem impresia că ei au un cerc mai restrîns de 2) Părerea emisă tendentios de istoricii maghiari, cum-că reorganizarea Bănatului s'ar fi făcut în totul după modelul provinciilor coroanei austriace, trebuie respinsă. Vom avea ocazia să dovedim că b e a m t e r i i reorganizatori păstrează, în special în organizarea confiniului militar, multe din caracterelor românești ale distr. priv.

— N. A. introdus de Turci
activitate decît chinezii. Se întîmplă să întîlnim cîteodată mai mulți vovevozi, îngrămădiți în sate învecinate, chiar doi într'un sat; 3) altădată un oarecare vovevod Radu din Secaș este acuzat de a fi luat cîteva căpiți de fân de pe moșia unui nemeș ungar, Himfy. Judecând după aceste fapte, ni se pare îndreptățită presupunerea noastră despre importanța redusă a vovevozilor în Banat. Cîteodată, mai ales prin veacurile XIII—XIV, cunoaștem și altfel de vovevozi, ca d. e. acel vestit Ion, fiul banului Todor din Media, se face amintire la 1288 și de un oarecare banul Mihai și Voicu (greșit: Voiteh), frații banului Todor (Pesty Fr. Krassó tört. II—226.), răscolat împotriva lui Carol Robert, sau vovevodul Bogdan, fiul lui Micu, indentic probabil cu Micu, banul Severinului. Despre Bogdan aflăm că s'a lăsat rugat de trei ori de Ludovic cel Mare să facă pace cu el. 4) In numitele diplome se mai face amintire și de un vovevod Stoica, șeful unei delegațiuni trimise de locuitorii cetății Sebeșului la regele maghiar Veadislav II., pentru a li se recunoaște aceleași drepturi ca celor din Buda, de alt vovevod Rain, tot din Sebeș, de un oarecare vovevod Milutin din Meedia, de Ion, vovevodul Bănatului de Severin etc. In general însă vovevozii pare să fi avut o situație mult asemănătoare cu cea a chinezilor.

3) C. C. Giurescu: Ist. Rom. p. 271, 4) N. Iorga: Citorii (Ist. Rom. III, 212), 5) Pesty Fr. A szőrényi bsg és Szőr. vm. tört. II, p. 125, 6) Patr. Drăgălina: Ist. Bănatului de Severin, I. p. 142, 7) C. C. Giurescu op. cit. I. 290.

Cine și ce sunt chinezii și care e situația lor în Banat? Înainte de a răspunde la aceste întrebări, e bine să se știe că în Banat se cunosc două feuri de chineji, după cum adecă e vorba de chineji din cuprinsul celor opt districte privilegiate (Sebeș, Almăj, Meedia, sau Mehădia, Iliia, Comiat, Caraș, Bărza sau Bărzava și Logoj), se pare că prin V. XIV. mai există și un district al Cuvjdiului (V. Pesty. Fr. Krassó vm. tört. II. 298), sau din afara acestora. Se știe anume că Români din cele opt districte se bucură de privilegii mari, pe cari le cunoaștem numai în parte din diploma din 1457 a regelui maghiar, Ladislaus V., care le reconfirmă. Ele sunt atît de importante, încât asigură districtelor autonomie administrativă, legislativă, militară și economică în cadrul regatului ungar. Firește că această quasi independență a districtelor le creează o situație specială și chinezilor depe acest teritor, care cuprîndea întregă partea de miazăzi a județelor Caraș, Severin și o porțiune însemnată din jud. Timiș, pînă sus la Mureș, la început, mai tîrziu (probabil dela data creșterii puterii familiei Huniade, adeca de prin jumătatea a doua a veacului XIV.) numai pînă deasupra Logojului.

În articolul următor ne vom ocupa de situația acestor chineji, ea prezentînd din punct de vedere specific românesc o importanță mult mai mare, decît a celorlalți.

Nic. Tomișin

5) V. și harta alăturată, indicînd cu maximum de aproximație întinderea teritoriului districtelor valahice privilegiate. — N. A

Mari fraude fiscale la Reșița

Ministerul a dispus suspendarea funcționarilor vinovați, cari actualmente se găsesc în cercetarea parchetului de Caraș

Timișoara, 1. — Actele de gestiune ale funcționarilor dela percepția II rurală Reșița au fost puse în cercetare de mai mult timp încă, fiindcă se aflase că acești funcționari, — agenți de urmărire, impiegați, perceptori, deavalmă, — au traficant în mod nerușinos cu interesele statului.

Ancheta, pusă în curgere încă din primăvara acestui an, a avut foarte mult de lucru. S'a verificat act cu act, chitanță cu chitanță, întreaga activitate a incorecțiilor funcționari și s'a aflat că ei operau după sistemul clasic al înregistrărilor false între vârf și cotor, însușindu-și importante sume de bani fie cu sistemul acesta, fie cu celălalt sistem, tot atât de cunoscut, al încasărilor de numerar, menționând însă în schimb, acestor încasări lichide primire de bonuri sau titluri eftine, pentru a-și însuși diferența ce provine dela acest soi de operații.

În legătură cu aceste fraude, ministerul de finanțe a dispus acum suspendarea următorilor funcționari fiscali:

Marin Stan, agent de urmărire în Valea Pai; Constantin Lăzăroi, agent de urmărire în Călnic; Constantin Pavel, impieगत la percepția Reșița II rurale;

Ion Caplescu, agent de urmărire în Zorlențu-mare; Constantin Mirea, agent de urmărire în Delinești; M. Verbansky, impieगत la administrația financiară Oravița, Atanasie Sincu, agent de percepție; Nicolae Anghel, agent de percepție și Ioniță Gheorghe, perceptor de circumscripție la Reșița II rurale.

Tot pentru participare la operațiile arătate mai sus, ministerul a suspendat și pe impiegatul Aricvian Popescu, fost la administrația financiară Râmnicul-Vâlcea.

Îndrăzneala vinovaților, cari actualmente se găsesc în cercetarea parchetului de Caraș, a mers atât de departe, încât nu s'au sfiit să încaseze chiar dela administrația publice, ca de exemplu eforia de pășunat a județului Caraș, bani numerar pentru diverse taxe, încercându-se însă în registre cu bonuri, pentru a-și însuși până și dela autoritățile publice diferența dintre valoarea bonurilor și dintre banii lichizi încasați. Inspectoratul financiar Timișoara a delegat pe d. Sever Dragoș, controlor de directe la Gătaia și Mihail Bojincă, controlor la administrația de încasări și plăți dela Oravița, cu continuarea anchetei.

Depe țărnicile Gangelui

Oameni și fantome

Când vorbind despre o femeie să însuși, sau pare mișcat, te crezi autorizat de a-l bănuși. În schimb domnul Kot, vorbind despre miss Delta, era stăpânit de un tremur ușor al vocii, însă n'a vorbit despre ea, ca de o iubită sau logodnică, ci pur și simplu ca și despre o tovarășă de conveniție, ca despre o femeie care a împărțit cu el ceasuri de inițieri mistice într-o mănăstire tibetană, ca de-o ființă religioasă ce trăia pe lângă niște călugări nepalezii în văile Brahmaputrei.

Conversația mea cu d. Kot a avut loc pe țărnicul Gangelui.

În fața noastră curgea râul în ceață cu murmurul său uniform; iar din apele lui apăreau turnulețele timpelor cari la sfârșitul secolului al XVIII-lea, o inundare le rupse de la mal, aducându-le cu țărnicul cu tot în vâltoarea apei. Câte un pelegrin se scâldea agitând în apa turburată linia corpului său diform, în care femeii și bărbații, tânări și bătrâni, bolnavi și sănătoși își acopereau nuditatea diformă. Pe maluri cerșitorii bătând în clopote de fier văicărându-se cu strigăte răgușite, păreau paseri de noapte.

Kot îmi spunea despre viața lui, cu aceea femeie bizar în mănăstirile tibetane, în solitudinea Kambela-4, între lacurile șterse și ghețari și-mi descria cerul întunecat ziua n'amiază mare din cauza răcirii aerului pe care nu odată după dispariția soarelui, ziua se vedeau stelele. Vorbea aspru agitându-și mereu pleoapele. Zicea că trei ani în șir și-a împus exerciții preliminare pentru educația ascetică. Post, încrucișarea picioarelor și rinul special al respirației. De acest ritm depinde toată transformarea esoterică a corpului și-a minții.

Un fluid intern — spunea el — disolvă și reface organismul, făcându-l capabil de-a primi semnalări cari nu se înfăptuiesc în viața de rând a oamenilor și de care depinde ordinea cosmică și inițierea dominării lucrurilor invizibile; impresia de-a te elibera, de propriul corp de-a te ușura de orice greutate.

Ceice ajung la perfecțiunea pot realiza marea schimbare, cum sunt e exemplul: marii inițiați, sfinții Lama, cari trec cu picioarele goale peste rugul a-

prins, fără să simtă arsura; alții pot vedea diferit, propriul corp zăcând și spiritul înalțându-se în singuritatea altei vieți.

Eu n'am realizat acest miracol — continua d. Kot — însă alți tovarășii de rugăciune domni de toată încrederea au făcut-o. La trecătoarea Dong, pe ghiță un ascetic a trăit gol și nemâncat timp de 30 de ani. Ceice l-au văzut spun că era cald și dacă i se arunca pe umeri o cârpă, aceasta aburea.

În timp ce el vorbea, se auzia tot mai deslușit ca un tunet din depărtări o melodie. Di. Kot după ce se opri o clipă, continuă: sunt instrumente sfinte întrebuințate de sfinții Lama de-a ajutama trecerea gândului și-a sufletului spre forme mai superioare. Sunt flaute făcute din oase omenești, oasele marilor inițiați, iar tobele sunt prelucrate pe craniile cu piele omenească.

Iar când vorba reveni din nou la miss Delta spuse: și ea reuși după lungi inițieri a deveni atotștiutoare. Așa într-o noapte pe când stătea cufundată în rugăciune, simți scufundarea unei nave pe care călătorea un bun amic de-al ei și cu care vorbi la o distanță de șapte mii de kilometri, printr'un petec de lână pe care doi sacerdoți îl țineau ridicat ca un pararan în dreptul privirilor sale...

A doua zi l-am întâlnit din nou pe d. Kot, care auzind de plecarea mea la Calcuta mi-a dat adresa domnișoarei Delta.

La Calcuta ne-am oprit două zile pentru curățenia motorului cu care pilotul — nepus bine la punct — nu mai voia să plece mai departe.

Am aflat-o pe miss Delta, careia nu mele lui Kot nu îi amintea de nimic, ci numai după ce l-am descris se ilumină și zimbând îmi spuse:

Opiul, domnule, opiul! Iată marea ruină a occidentalilor rămași pe aici. Încep cu o pipă, patru, zece pipe pe zi. Aud pe indigeni vorbind, se exaltă și nu mai deosebesc realitatea de fantezie. Mint visând. Și cu încetul alunecă tot mai adânc în abisul gata să-i înghiță Atmosfera, căldura, oamenii, totul aici, aseamnă pentru creier și pentru nervi... D. P.

Antoniou Mocsonyi

(1816—1890)

de Dr. Ilie Groșșianu

E bunicul d-lui Antoniu Mocsonyi actualul dignitar al Palatului. A fost unul dintre cei 18 copii ai lui Ioan Mocsonyi, adevărat fratele mai mic a lui Andrei și Petru Mocsonyi. A studiat la universitatea din Pesta, iar dela 1865—1875 a fost deputat parlamentar ales în repetite rânduri în cercurile electorale dela Șiria și Sasca-Montană. În cea de a XI. sedință „a însoțirii ablegaților dietăi români”, prezidată de dânsul a fost ales de președinte al clubului parlamentar al naționalităților. „Acesta a fost partidul deputaților naționali români din dietă ungară”. (Vezi protocolul acestei sedințe publicat la 14. Iulie 1866 în „Gazeta Transilvaniei” din Brașov și No. jubilar din 1908, pag. 109.) — Antoniu Mocsonyi „a avut un rol distins în luptele deputaților români de pe acel timp” zice Vincentiu Babeș. (Dr. C. Diaconovich: Encicl. Rom. III, pag. 306.) El a semnat proiectul de rezoluțiune din 1869 contra uniunii Transilvaniei cu Ungaria, convocând dânsul în casele lui conferința națională din 1869, dela Timișoara. Această conferință a decis înființarea partidului național de sine stătător, care să facă politică națională activă în cauza naționalităților. Susținând proiectul deputaților naționali relativ la reglementarea chestiunii naționalităților, în cauza Ardealului a decis să stea pe lângă rezoluțiunea deputaților români, prezentată dieței. În această adunare dela Timișoara s'a votat recunoștința Mocsonyieștilor și deputaților naționali. „Gazeta Transilvaniei” se bucură de acest rezultat și adresează urările cele mai calde Mocsonyieștilor, pentru că au luat inițiativa acestei înțelegeri”. (Op. cit. p. 112.)

La anul 1870 Antoniu Mocsonyi a pus baza înființării „Fondului de teatru român” printr'un apel către intelectuali români, chemându-i la 18/2, la o conferință în scopul „înființării unui teatru național pentru românii de dincoace de Carpați”, apel semnat de numeroși locuitori și cu ceilalți Mocsonyiești. (Op. cit. pag. 118.)

Un deosebit merit și-a câștigat Antoniu Mocsonyi pe terenul organizării economice a Românilor, atât prin mari subscripțiuni de acții, cât și mai ales prin autoritatea și influența sa la guvern, făcând posibilă înființarea băncii „Albina”. („Gazeta Transilvaniei” dela 1./13. Dec. 1871 aduce știrea că capitalul de acțiune al institutului de credit „Albina” e deplin subscris, iar în Nr. 48—50, din același an „Gazeta” vestește că statutele „Albinei” în urma stăruinței lui Antoniu și Alexandru Mocsonyi au fost aprobate de împăratul prin rescripție dela 14 Iunie 1871. (Op. cit. pag. 118.)

Astfel a asigurat Antoniu Mocsonyi reușita acestei mari întreprinderi, contribuind cu mari sume și cu influența sa personală la întemeierea ei.

Galeria marilor dispăruți

La anul 1866 împreună cu fratele său mai mare, Andrei întemeiază la Viena „Albina” ziar politic cu programul de dezvoltare și reprezentare adevărată valorii etnică, politică și economică a elementului românesc și totodată a deservirii și conduce lupta pentru existența și cultura acestui element”. Sub conducerea lui Vincentiu Babeș, pe atunci judecătoreș Fabla reg. din Pesta și deputat dietar, cu al căruia ajutor statoriseră întemeierea Mocsonyiești programul partidului național român. La 1869 „Albina” fost adusă la Budapesta, unde a rămas până la 1877.

În viața noastră bisericească Antoniu Mocsonyi a fost deputat la toate congresele bisericești și la sinoadele decesane dela restaurarea metropoliei ortodoxe române. Încă în primele sedințe ale congresului național bisericesc la 7./13. Octombrie 1868 el se pune în fruntea mișcării „pentru reînființarea episcopiei române gr. ortodoxe din Timișoara care, vece eparhie română... la restaurarea metropoliei noastre... prin protestarea noastră s'a desființat și desmembrat, alăturându-se o parte a credincioșilor români către dieceza Caransebeșului, alta către a Aradului și mai alta lăsată du-se în posesiunea ierarhiei străine...”. Se invoacă protestul reprezentanților acestei dieceze a Timișorii, făcut la congresul dela Carloviț. Acolo el depus ei acest protest în mod solemn în mâinile comisariatului împărătesc contra acestei desființări și desmembrări, cerând „restaurarea și susținerea în drepturile ei a acelei dieceze române străveche și intereselor bisericești, școlare și naționale absolut necesare... atât în urma provocărilor, ce li s'au făcut dreptul prin alegători, cât și ascultând de vocea comună, ce se manifestă în mod imperios pretutindeni în aceste părți. Ne ținem de o sfințită datorință — se zice în acel memoriu — a reînființării și rugăciunea pentru reînființarea eparhiei române ortodoxe în Timișoara, care reînființare astăzi (1868) cu atât mai virtuos ni se vede posibilă... căci condițiunile necesare nu lipsesc.”

Dacă totuși maritul congres ar credea că împlinirea acestei rugări din vece cauză nu s'ar putea decreta numai de cât, cu alte cuvinte, dacă chestiunea s'ar putea desbata și decide încă prin acest marit congres, pentru acest caz noi subțernem rugarea, ca deocamdată, spre mângâierea și liniștirea spiritelor, să se decreteze înființarea și să se facă dispozițiunile necesare pentru penera numai decât în lucrare a unui consistoriu separat și propriu în Timișoara pe seama părților române ale fostei eparhii timișiane, cu un președinte în frunte și cu tot personalul necesar, având a sta acela sub episcopul Aradului, în legătură și coordonare cu consistoriul diecesan din Arad.”

Cererea se termină zicând: „Fiind noi convinși, că această dorință a credincioșilor noștri din părțile fostei dieceze temișiane și rugarea noastră întemeiată pe ea este preadreașă și împlinirea ei pe cât de necesară, tot pe atât de ușoară, o repețim și recomandăm cu toată înțetirea și remanșă ai maritului congres. Sibiu, în 1./13. Octombrie 1868.” Urmează 25 semnături în frunte cu Anton Mocsonyi și Vincentiu Babeș apoi Petru Cermena, Constantin Radulescu, Dr. Aureliu Maniu, Victor Miclea, Alexandru Mocsonyi, Victor Mocsonyi, Ioan Misiici, Iulian Ianculescu, Simeon Mangiuca, Dr. Atanasie Marinescu și șase protoptoci bănățeni. (Protocolul congresului național bisericesc român din 16./28. Sept. 1868, pag. 97—119—221)

Dr. Ilie Groșșianu

INFORMATIUNI

Calendar

DUMINICĂ, 1 OCTOMBRIE

Ortodox: Sf. Apostol Anania (70) și Aco- perământul Prea Sfinței Născătoare de Dumnezeu.

Catolic: Sf. Remigiu Episcopul.

Farmacii de serviciu: Circ. I.: Jahner, Piața Libertății; circ. II.: Maszalts, Piața Bodea Cârțan 8 și Zeiner, Str. Ștefan cel Mare 27; circ. III.: Roxin, Piața Axente Sever; circ. IV.: Steaua, Piața Drăgălina 4. Serviciu permanent: Mehala: Chioreanu; Fratelia: Panajoth.

LUNI, 2 OCTOMBRIE

Ortodox: Sfinții Martiri Ciprian și Justina (1304).

Catolic: Ingerul Păzitor.

Farmacii de serviciu: Circ. I.: Götz, Piața Brătianu; circ. II.: Jahner, Str. Ștefan cel Mare 3; circ. III.: Maria, Bul. Carol 4; circ. IV.: Crăciun, Piața Gen. Drăgălina 15. Serviciu permanent: Mehala: Chioreanu; Fratelia: Panajoth.

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR:

Duminică 1 și Luni 2 Octombrie

Capitol: „Aventuriera” cu Jean Murat și Elvige Feuillere.

Sala: „Cazacii”, cu Vera Korene și Charles Vanel.

Corso (fost Rivoli): „Extase”, cu Hedy Lamarre.

Apollo: „Oameni noi”, cu Harry Baur și Signoret.

Istoriul zilei

— La 2 Octombrie 1529 Soliman Magnificul părăsește Viena pe care o asediasc, pentru a se întoarce să apere Capitala țării sale, deoarece flota lui Carol Quintul intrase în Dardanele.

— În 2 Octombrie 1600 armatele polone se aflau pe valea Trotușului venind împotriva lui Mihail Vitcazu.

— În 2 Octombrie 1739 se încheie pentru a doua oară pacea din Belgrad între Austrie și Turci. Se hotărăște ca Turcii să stăpânească Belgradul cu părțile din Serbia și din Muntenia, ocupate până atunci de Austrie.

— În 2 Octombrie 1854 s'a născut Ciprian Porumbescu, acela care a creat neperitoarea cântare „Tricolor”.

— La 2 Octombrie 1904 a avut loc târnova bisericii Sft. Nicolae din Iași.

— În 3 Octombrie 1844 s'a născut Mohamed V., Sultantul Turcilor.

— În 3 Octombrie 1848 soldați de al lui Kossuth ucid pe juriștii români Alexandru Bătrăneanu și Vasile Simonis.

— În ziua de 3 Octombrie 1848 împăratul Austriei trimite un decret prin care dizolvă vechea Dietă maghiară, numind în același timp plenipotențiar și comandant al tuturor trupelor militare pe baronul Iosif Istvácsich, de asemenea întreagă Ungarie se consideră sub stare de asediu.

— Al doilea decret datează tot din 3 Octombrie 1848 și cuprinde numirea Baronului Adam Récsey de Recca ca Ministru-Prezente al Ungariei.

— În ședința Dietei din 3 Octombrie 1894 s'a vorbit Episcopii români, Ioan Meștanu și Iosif Popoia, care au protestat în legătură cu legea despre liberul exercițiu religios.

— În 3 Octombrie 1918 s'a urcat pe tron regelui Boris III. al Bulgarilor.

P. O. MILOȘ

— Deschiderea cursurilor profesionale, zi, la orele 9 a. m., în Palatul Camilului de ucenici din Timișoara, în prezența autorităților școlare și a Inspectoratului muncii, are loc deschiderea noului an școlar al cursurilor profesionale ucenici.

— Punerea pietrei fundamentale la biserica din colonia Crai nou, Azi, Duminică, are loc solemnitatea punerii pietrei fundamentale a bisericii gr. ortodoxe din colonia Crai nou. La solemnitate va participa și d. col. V. Popovici, prefectul județului.

— D. Dr. Nicolae Ogrin, un dascăl al Carasului și cunoscut îndrumător al economiei bănățene, a fost definitiv în calitate de profesor Conferențiar al Școlii Politehnice din Timișoara.

D-sa este organizatorul „Sindicatului exportatorilor de animale și carne din Banat”, reușind să cucerească, cu pricepere și sârguință, contingente și delușee, pe seama agricultorilor bănățeni. Susținător al ideii de Cooperativă, d-sa a promovat străduințele Cooperativelor agricole, asigurându-le cote urcate, în exportul de animale din Banat.

Definitivarea d-sale la catedra unde conferențiază, e deci bine meritată. Noi suntem mândri de succesul d-sale și-l felicităm.

— **Inscrieri la Academia de Arte Frumoase.** Se aduce la cunoștință că înscrierile la Academia de Arte Frumoase Timișoara, încep din 2 Octombrie și până la 10 Octombrie 1939. Examenele de admitere se țin în ziua de 11 Oct. crt., iar cursurile vor începe în ziua de 15 Oct. crt. La Academia de Arte Frumoase Timișoara, secția pedagogică a fost desființată, menținându-se numai secția artistică.

— **Accident de circulație.** Cali dela o trăsură a Rgt. 1 Artilerie, condusă de soldatul Teodor Gheorghe, speriiu-se, ruda trăsurii a lovit tramvaiul Nr. 6, condus de vatmanul Motoarcă Petru, spargându-i un geam. Trăsura s'a ales cu mici stricăciuni. Cazul se cercetează.

— **SUBINSPECTORATUL PREMI-LITAR TIMIȘTORONTAL** roaga pe toți furnizorii de cereale și furaje, să se prezinte la acest Subinspectorat la str. Meroy Nr. 5 (Palatul Prefecturii), în zilele de 1, 2 și 3 Oct. a. c. și a depune oferte scrise pentru cantitățile însenuate de grâu și furaje, după ce vor lua cunoștință de costul de sarcină. În ziua de 4 Oct. 1939 să se prezinte în același loc, unde va avea să se țină licitația respectivă și a se face adjudecarea pentru ofertele ce se vor afla avantajoase. Toate ofertele vor fi făcute pe formulare tip, care se poate primi dela Subinspectorat, gratuit. Asemenea se vor prezenta și proprietarii de mori țărănești și comerciale, cari pot măcina făină integrală și după ce vor lua cunoștință de costul de sarcină, să depună ofertele respective, cari tot în 4 oct. 1939, orele 10, urmează a se adjudeca.

— **Tramvaiul lovește o trăsură.** Eri după amiază la orele 18.30, în piața I. C. Brătianu, tramvaiul de pe linia 6-a, condus de vatmanul Teodor Nicolae a lovit o trăsură a fabricii de cărămidă Kende, condusă de Kovacs Andrei. Ambela vehicule s'au ales cu stricăciuni.

— **MOARTEA UNUI VENERABIL SLUJITOR AL ALTARULUI.** Alături seară s'a sălășit din viață venerabilul preot Isaia Popovici, la vârsta de 80 ani, parohul comunei Sălăș, din județul Severin, după o vrednică păstorire de 60 ani. Părintele Isaia Popovici a fost răsplătit pentru munca neobosită în slujba bisericii cu numeroase distincțiuni talce și preotestă, între cari amintim decorația „Coroana României”, orăni roșii și blană roșie. Regretatul defunct era tatăl distinselor doamne Ciobanu, prezidenta „Reuniunii femeilor române” din Timișoara. Transmitem pe această cale condoleanțele noastre îndureratei familii.

— **IN CURAND APAR CALENDARELE D-LUI PROF. DR. NICOLAE ILIESIU.** Zilele acestea, d. prof. dr. Nicolae Iliesiu, directorul administrativ al ziarului nostru, va pune sub tipar Calendarele pe anul 1940, „Viața Banatului” cu prețul de 12 lei; „Bunul Român” cu 12 lei și „Pentru toată lumea” cu 5 lei exemplar. Toți oamșii calendarele d-lui prof. dr. Nicolae Iliesiu, care cuprind material deosebit pentru țărani și intelectuali. Pentru a se putea tipări numărul recerut, doritorii de a avea un calendar bun, sunt rugați să se anunțe din vreme, la administrația ziarului „Dacia”.

Teseți acasă

stofe pentru haine, mantale, iulare
cu război-manual

ILSA prețul 620 Lei

Instruim gratuit Prin v. tripla noastră

Centrala Lânei S.A.R.

Palatul Weisz

— **DELA CHESTURA POLIȚIEI.** D. Mircea Sighișoreanu, comisar ajutor transferat la această chestură dela poliția Episcopiei Bihor, nu mai face parte din poliție.

— **O bătrână moare subit.** Eri la orele 11, femeia Cezsaki Lucreția, de 75 ani, dom. în Piața Axente Sever 12, pe când se afla în dreptul casei nr. 3, din str. Mihail Gaspar a murit subit. La fața locului a sosit poliția și medicul circumscriptiei III, care a constatat moartea. Cadavrul bătrânei a fost transportat la morga cimitirului din Elisabetin.

— **Învișurarea cursurilor școlii de notari.** Azi, Duminică 1 Octombrie, la orele 12 a. m., are loc, la rezidența regală a ținutului Timiș, ședința pentru inaugurarea solemnă a cursurilor școlii de notari ce funcționează pe lângă ținutul nostru.

— **Dela Timișoara.** În continuare, în ziua a patra a bacalaureatului au fost examinate candidatele liceului „Carmen Sylva” dintre cari au reușit: Olariu Elena și Vode Marioara.

A urmat apoi examinarea candidatelor dela „Notre Dame” din Timișoara.

— **Luni începe plata pen. Vor pe Septembrie.** Administrația financiară din Timișoara începe plata pensiilor pe Septembrie în ziua de Luni 2 Octombrie. Plata se face pe baza numărului ce-l poartă livretul în partea dreaptă de sus a copertii. În ziua de 2 Octombrie se vor plăti pensionarii cu numerile dela 1 până la 750 și dela 1500 până la 2250. În ziua de 3 Octombrie cei cu numerile dela 750 până la 1500 și dela 2250 până la 3000. În ziua de 4 Octombrie cei cu numerile dela 3000 până la 5020. Plățile se fac între orele 8—12 a. m. și 16—18.30 p. m. Pensionarii sunt rugați a nu se prezenta la biroul pensiilor pentru plăți decât în zilele potrivite cu numărul de livret al fiecăruia. Cei ce nu se vor prezenta în zilele potrivite, riscă a fi amânați cu plata pensiilor până la finea lunii Octombrie.

— **Conferința șefilor de serviciu dela Rezidență.** Sâmbătă dimineața a avut loc, la rezidență, obișnuita conferință a șefilor de serviciu. S'au discutat diferite chestiuni administrative curente.

Arestarea unui german la New-York

Newyork, 1. (Rador.) — D. Fritz Kuhn a fost arestat pentru deturnarea fondurilor asociației germano-americane. El fusese lăsat până acum în libertate pe baza unei cauțiuni de 5000 dolari. Această cauțiune a fost sporită însă la suma de 50.000 dolari de către procurorul general D. Fritz Kuhn anunțase pentru Duminică seara o mare manifestație a membrilor asociației germano-americane într-unul din cartierele orașului.

Rezultatele zilei a 7-a a examenului de Bacalaureat

Sâmbătă 30 Septembrie a. c. la examenele de bacalaureat dela Timișoara, au reușit următorii:

Dela liceul „Banația” în continuare: Schreder Kamilo, Stürmer Constantin, Taubert Iosif, Wachter Fr., Wilhelm Emil, Winkelhoffer K.

Dela lice. conf. izraelit: Klein Ervin, Vértess Andrei, Weidman Carol, Weiss Arthur, Weiss Nic.

Dela liceul „Diaconovic Loga” din Timișoara: Chișiu Alex., Ciorei Ilie, Demian Viorel, Anca Gheorghe, Divo Iosif.

Examenele continuă și se termină astăzi Duminică 1 Octombrie 1939.

În numărul nostru viitor, vom publica rezultatele totalizate pe licee.

La Washington

Votarea proiectului Pittmann întâmpină dificultăți

Washington, 1 (Rador). — Partizanii și adversarii proiectului de lege asupra neutralității continuă agitația în jurul propunerilor supuse Senatului de Pittmann. Punctele principale împotriva cărora se vor ridica senatorii izolațiștii sunt: desființarea embargoului asupra armelor și creditei comerciale de 90 zile acordate guvernelor beuge-rante.

Votarea proiectului Pittmann întâmpină dificultăți din partea unor cercuri care nu sunt izolațiștice. Sunt senatori cari socot că proiectul stânjenește interesele marinei americane, impunându-i restricții fără precedente în istorie. Partizanii și adversarii proiectului vorbesc în fiecare seară la radio, iar opinia publică americană urmărește desbaterile cu un interes pasionant.

ULTIMA ORA

Mișcarea trupelor pe cele două fronturi

TRUPELE FRANCEZE PREGĂTESC ASEDIEREA ORAȘULUI SARREBRUCK

Francezii cu toată rezistența inamicului
cuceresc poziții noi

Paris, 1. (Rador.) — Havas: Trupele franceze continuă încet înaintarea și metodic, — cu toate încercările de diversiune din partea adversarului, — pregătirea generală care tinde la o adevărată asediere, din ce în ce mai apropiată, a eschidului central al liniei Siegfried: Sarrebruck.

Toți observatorii militari subliniază faptul că în timp ce germanii se mărginesc la reacții adesea vii, dar limitate, comandamentul francez n'a pierdut nici o clipă inițiativa operațiilor. În timp ce, pe de altă parte, toate micile atacuri germane sunt stăvilit de pozițiile franceze ce au fost ocupate și cari sunt perfect amenajate, și, — prin ele urmărindu-se numai întârzierea înaintării franceze, — această înaintare se continuă de către trupele franceze încetul cu încetul și se descompune într-o serie de mici înaintări locale, cu toată defensivă activă arătată de trupele germane.

Forțele franceze au reușit să realizeze totuși înaintări substanțiale, concretizate prin ocuparea a peste 50 sate germane, dintre care unele importante. Ultimul atac francez dat Joi dealungul Mosellei a dus la ocuparea unui nou teritoriu german.

Din punct de vedere strategic, pe de altă parte, trebuie să se sublinieze că sectoarele în care se desfășoară majoritatea faptelor militare, de la începutul ostilităților, sunt situate atât la Est cât și la Vest de Sarrebruck. La Vest este importantul centru industrial și minier care formează chiar centrul frontului german, un fel de redută, deosebit de bine apărată, sectorul dela Lieknied și ceva mai la Vest de poziția Sierck-Peri-Borg, teatrul recentului atac francez.

La Est se găsește sectorul Biles și Hornbach, cele două poziții și Pirmasens, localități care au fost menționate aproape zilnic în comunicate. Presiunea franceză se exercită deci continuă și de ambele părți ale punctului central constituit de Sarrebruck. Această operațiune și-a dat primul rezultat, acela de a constrânge pe germani să aducă trupe de pe frontul polon și să evacueze întreaga regiune minieră din apropierea frontului.

Comunicatul francez

PARIS, 1. (Rador.) — Iată comunicatul oficial francez din dimineața zilei de 30 Septembrie:

Noaptea a trecut fără incidente. Activitatea de patrulare în toată regiunea dela est de Saar.

50 LOCALITĂȚI GERMANE AU CUCERIT PANĂ ÎN PREZENT

Londra, 1. (Rador.) — DINTRE CELE 50 LOCALITĂȚI GERMANE CUCERITE DE FRANCEZI, ȘASE AU O POPULAȚIE DE PESTE 6000 SUFLETE.

AVIAȚIA ALIATĂ A ADUS INFORMAȚII CĂ GERMANII CONCENTREAZĂ NUMEROASE TRUPE LA KEHL, ÎN FAȚA STRASSBURGULUI ȘI ÎN TRIUNGHIUL FREIBURG-CONSTANȚA-BALE.

La capitularea Modlinului s'au predat 269 ofițeri și 5000 soldați

Berlin, 1. (Rador.) — Marele Cartier General comunică:

Pe frontul de Est, după capitularea Modlinului s'au predat 269 ofițeri și 5000 soldați, cari țineau capul de pod al aceluiaș oraș. Au căzut în mâinile noastre 58 de piese de artilerie; 183 mitraliere și numeros alt material.

Pe frontul de Vest o activitate puțin mai vie a artileriei în diferite locuri.

În Skagerrak și Kattegatt, torpiloarele și contratorpiloarele germane au oprit și controlat în ultimele două zile 45 vapoare, confiscând o parte dintre ele. Două escadrile britanice de luptă, cu un total de 12 aparate, au încercat să sboare deasupra coastei germane dela Marea Nordului. O escadrilă a atacat fără succes mai multe distrugătoare germane. Avioanele britanice au fost

alungate prin tirul artileriei antiaeriene. Bombele nu și-au atins țintele.

Cealaltă escadrilă britanică a fost întâmpinată de avioane germane de vânătoare în apropiere de insulele Wangeroog și Langeoog. Din șase avioane britanice, cinci au fost doborâte. Echipajele a două avioane germane de vânătoare care au fost silite să amerizeze au fost salvate de vapoarele germane de război.

Comunicatul german

BERLIN, 1. (Rador.) — Înaltul Comandament german publică:

Șase avioane britanice de luptă au atacat Vimerl dimineața în apropiere de Helgoland, fără niciun rezultat, forțele navale germane.

Avioanele de vânătoare germane au tăiat calea avioanelor inamice, pe când acestea încercau să se îndepărteze spre Vest. În lupta ce s'a încins, cinci avioane au fost doborâte în mare.

Impozit asupra patrimoniului

s'a pus în vigoare în Italia, în urma hotărârii
unui consiliu de miniștri

Roma, 1. (Rador.) — Consiliul de miniștri italian întrunit sub președinția Ducelui a hotărât ca pentru a face față deficitului ordinar al bugetului și noilor cheltuieli militare provocate de situația internațională, să se pună în vigoare două impozite noi. Un impozit

ordinar asupra patrimoniului va lovi toate bunurile existente în Italia și anume: terenurile, casele, întreprinderile industriale, comerciale, agricole și în general capitalurile plasate în întreprinderile de tot felul.

Ultima oră sportivă

Venus—Juventus 3:0 (1:0)

București. Ieri s'a disputat matchul contând pentru campionatul Diviziei A. Match care a revenit după o partidă destul de aprig disputată echipei campioane.

În prima repriză Juventus are majoritatea inițiativelor, fiind aproape toată repriza în superioritate teritorială, dar datorită comportării excelente a lui Negrescu, toate încercările sunt zadarnice.

Spre sfârșitul reprizei, în m. 40, Venus beneficiază de o lovitură de pedeapsă, care este executată de Sfera. Mingea ajunge în fața porții Juventusului, unde se produce o învâlmășeală extraordinară, iar la urmă mingea intră în poartă, împreună cu câțiva jucători din ambele echipe, iar scorul este 1:0.

În repriza a doua Venus mai marchează două goaluri. În m. 3 prin Bodola,

care primește o pasă bună dela Cârciog 2:0.

Rezultatul final este stabilit în m. 20 prin Iordache, care marchează din pasă lui Cârciog 3:0.

Remarcăm dela Venus în special pe Negrescu, care a fost cel mai bun om de pe teren. În afară de el o mențiune pentru Demetrovici, Lupaș și Iordache.

Cel mai bun dela Juventus a fost Dragomirescu, urmează apoi în ordine Oană și Prassler.

D. Ionescu Tope a arbitrat următoarele formații:

Venus: David — Sfera, Negrescu — Demetrovici, Iuhasz, Lupaș — Ene, Ploștean, Bodola, Cârciog, Iordache.

Juventus: Endrefi — Dragomirescu, Variași — Dunăreanu, Micu, Brandabura — Oană, Sinko, S. Niculescu, Prassler, Nacu.

Negocierile ANGLO-JAPONEZE nu vor fi reluate

Tokio, 1. (Rador.) — Un reprezentant al ministerului de externe a declarat presedinta avonul despre o apropiată reluare a negocierilor între Japonia și Anglia este hipotetic și orice temei. Guvernul britanic n'a făcut nici un demers în acest sens, pe lângă guvernul japonez. El a precizat însă, că dacă Marea Britanie dorește această reluare a negocierilor, Japonia este dispusă să examineze asemenea dorință.

Groznic incendiu la Galați

O fabrică de țesături asigură pentru
10 milioane a ars complet

Galați, 1. (SIR.) — Un violent incendiu a izbucnit astănoapte la fabrica de țesături și filatură „Brates”. Focul a tăcut și la imobilul Fotache de alături și la căruciuma Vasiliu. Au ars complet instalațiunile interioare și o mare cantitate de materii prime. Sinistrații erau asigurați pentru 10 milioane lei. Au fost reținuți la poliție pentru cercetări proprietarii fabricii: Hurmuz Zarari, Arza Lanzig și Steli Tripon, M. Voisteanu, Ion Ghită și Ghită Ion paznic. Nona Pescu, supraveghetor. După terminarea cercetărilor poliției, toți aceștia au fost eliberați perchetului, unde se continuă audierile.

Proclamarea unui protectorat polon

El va răzbi supus administrației germane

Cetatea Vaticanului, 1. (Rador.) — Cardinalul Hlond a ținut un discurs la postul de radio Vatican, adresându-se conaționalilor săi în limba polonă, pentru a-i încuraja în credința față de patrie și în încredere față de Dumnezeu. Cardinalul a adus omagii armatei polone, și populației din Varșovia, al cărei eroism l-a preamărit. El a adus de asemenea omagii spiritului de sacrificiu al răniților și al prizonierilor, apoi a recomandat întregului popor polon să se încreadă în voința providenței, ale cărei planuri sunt nepătrunse.

Cardinalul Hlond a preamărit la radio Vatican eroismul polon

AMSTERDAM, 1. (Rador.) — Havas: După fixarea frontierei desființării germano-sovietice în Polonia, cerința politică se așteaptă la proclamarea unui protectorat polon, după modul Boemiei și Moraviei, având drept capitală și Varșovia.

Pentru moment Berlinul pare în curcătură, căutând o personalitate care să poată juca rolul președintelui Hacha.

S'ar putea, din cauza dificultăților ca protectoratul să rămână destul de multă vreme supus administrației germane.

Dorința conducătorilor germani pare să fie totuși a rezolva cât mai repede această chestiune, spre a putea revizui din nou dîm strălucite numele unui „guvern polon”.